

Heidi Ristolainen

Tilinpäätösanalyysi ja sen hyväksikäyttö terapiayrityksessä

Opinnäytetyö

Syksy 2016

SeAMK Liiketoiminta

Liiketalouden tutkinto-ohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Liiketalouden tutkinto-ohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Laskentatoimi

Tekijä: Heidi Ristolainen

Työn nimi: Tilinpäätösanalyysi ja sen hyväksikäyttö, tilinpäätösanalyysi case-yritykselle

Ohjaaja: Aapo Länsiluoto

Vuosi: 2016

Sivumäärä: 60

Liitteiden lukumäärä: 3

Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä tilinpäätösanalyysi kohdeyritykselle. Tilinpäätösanalyysi laaditaan yrityksen tilinpäätöstiedoista ja sen avulla tarkastellaan yrityksen taloudellista tilannetta, kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Kohdeyrityksen tilinpäätöstiedoista laskettuja tunnuslukuja verrataan myös toimialan muiden yritysten tunnuslukujen arvoihin. Työssä selvitetään haastattelujen avulla myös sitä, käyttävätkö muut toimialan yritykset tilinpäätösanalyysiä ja onko siitä ollut heille hyötyä.

Opinnäytetyön alussa on työn teoriaosuus. Teoriaosuudessa käsitellään tilinpäätöksen laatimista ja sen sisältöä, määritellään tilinpäätösanalyysi ja kerrotaan sen vaiheista sekä hyväksikäytöstä. Teoriaosuus sisältää myös ohjeet kannattavuuden, maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja kasvun tunnuslukujen laskemiseen sekä niiden tulkintaan. Työn empiirisessä osiossa tehdään tilinpäätösanalyysi kohdeyritykselle sekä haastattelututkimus toimialan yrityksille.

Kohdeyrityksen taloudellinen tilanne näyttää hyvältä kaikkien osa-alueiden tunnusluvuilla laskettuna. Toimialaan verrattuna yrityksen maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat erinomaisella tasolla. Kannattavuus näyttää myös todella hyvältä, mutta koko pääoman tuottoa voisi yrittää parantaa nettotulosta parantamalla. Yritys voisi lisätä tuloja esimerkiksi hinnoittelua muuttamalla. Kuluja voisi myös yrittää karsia. Yrittäjä voisi neuvotella vuokrasta ja miettiä, miten hevosten pitokuluja saisi pienemmäksi.

Suuri osa haastattelututkimukseen vastanneista yrittäjistä on käyttänyt tilinpäätösanalyysiä yrityksen taloudellisen tilan selvittämisessä ja on myös kokenut, että siitä on ollut heille hyötyä. Se on muun muassa auttanut yrityksen verosuunnittelussa. Toimialalla tulevaisuus näyttää hyvältä, vaikka sote-uudistukset hieman jännittävätkin yrittäjiä. Monen yrityksen toiminta tulee monipuolistumaan ja terapian rinnalle otetaan myös esimerkiksi työnohjauspalveluja.

Avainsanat: tilinpäätösanalyysi, tilinpäätösinformaatio, tunnusluvut

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Business Management

Specialisation: Accounting

Author: Heidi Ristolainen

Title of thesis: Financial statement analysis and its utilization by a therapy company

Supervisor: Aapo Länsiluoto

Year: 2016   Number of pages: 60   Number of appendices: 3

The aim of this study was to make a financial statement analysis for the target company. The financial statement analysis is drawn up from the company's financial statement data and it is used to examine the company's financial situation, profitability, liquidity and solvency. The key figures calculated from company's financial information are compared with the figures of other companies in the sector. This study also examines whether other companies in the sector use financial statement analysis and whether it was useful for them.

The theoretical framework of the thesis is at its beginning. The theoretical part deals with the preparation and content of the financial statement, defines the financial statement analysis and describes its steps and the utilization. The theoretical part also provides instructions for the calculation of the key figures of profitability, liquidity, solvency and growth and their interpretation. In the empirical part of this thesis, a financial statement analysis is made for the target company, and other companies in the sector are interviewed.

Target company's financial situation looks good based on every calculated key figure. Compared to other companies in the sector, the target company's liquidity and solvency are at an excellent level. Profitability also looks good, but the company could try to improve the return on assets by improving the net profit. The company could increase revenue, for example, by changing the pricing. The company could also try to cut costs. The entrepreneur could negotiate rents and think about how the holding costs of the horses could be reduced.

Many of the interview survey respondents have used financial statement analysis to clarify the financial situation of their companies, and they have also found it helpful for them. It has, among the other things, helped the company's tax planning. The future of the industry looks good, although the entrepreneurs are a bit nervous about the future social and health care reforms. Many companies' operations will become more diversified and, for example, professional guidance services will be introduced alongside therapy.

Keywords: financial statement analysis, financial statement information, key figures

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo.....	6
1 JOHDANTO.....	7
2 TILINPÄÄTÖSINFORMAATIO.....	9
2.1 Tilinpäätöksen laatimisen periaatteet.....	10
2.2 Tilinpäätöksen sisältö.....	11
2.2.1 Tuloslaskelma.....	12
2.2.2 Tase.....	13
2.2.3 Rahoituslaskelma.....	14
2.2.4 Liitetiedot.....	15
2.3 Yhteenveto.....	16
3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	18
3.1 Tilinpäätösanalyysin määritelmä.....	18
3.2 Tilinpäätösanalyysin hyväksikäyttö.....	18
3.3 Tilinpäätösanalyysin vaiheet.....	20
3.4 Tilinpäätöksen oikaisu.....	21
3.5 Tunnusluvut ja niiden tulkinta.....	23
3.5.1 Kannattavuus.....	23
3.5.2 Maksuvalmius.....	26
3.5.3 Vakavaraisuus.....	28
3.5.4 Kasvu.....	30
3.5.5 Muita tunnuslukuja.....	31
3.6 Yhteenveto.....	32
4 CASE-YRITYKSEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	34
4.1 Toimeksiantaja.....	34
4.2 Analyysin eteneminen ja tilinpäätöksen oikaisu.....	35
4.3 Tunnusluvut.....	35
4.3.1 Kannattavuus.....	36

4.3.2 Maksuvalmius	40
4.3.3 Vakavaraisuus	41
4.3.4 Kasvu	44
4.3.5 Muita tunnuslukuja	45
4.4 Johtopäätökset ja yhteenveto	46
5 HAASTATTELUTUTKIMUS JA TUTKIMUSTULOKSET	49
5.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä	49
5.2 Tutkimuksen toteutus	50
5.3 Haastattelun tulokset.....	52
5.4 Yhteenveto	54
6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	56
LÄHTEET	58
LIITTEET	60

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Case-yrityksen ja toimialan liiketulosprosentit.....	36
Kuvio 2. Case-yrityksen ja toimialan rahoitustulosprosentit	37
Kuvio 3. Case-yrityksen pääoman tuotto prosentit.....	38
Kuvio 4. Case-yrityksen ja toimialan quick ration arvot.....	40
Kuvio 5. Case-yrityksen ja toimialan omavaraisuusasteet	42
Kuvio 6. Case-yrityksen ja toimialan suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvut	43
Kuvio 7. Case-yrityksen ja toimialan liikevaihdon kasvuprosentit.....	44
Taulukko 1. Taloudellisen menestymisen osa-alueiden tilanne ja kehittäminen. ...	48
Taulukko 2. Haastattelun tulokset.	54

1 JOHDANTO

Yrityksen taloudellinen tilanne kiinnostaa monia yrityksen eri sidosryhmiä ja heidän tiedonlähteenään ovat yrityksen tilinpäätöstiedot (Vilkkumaa 2010, 13). Liikevaihto kertoo liiketoiminnan laajuudesta ja tilikauden tulos kertoo kannattavuudesta. Tilinpäätöksestä saa suuntaa antavia tietoja yrityksen taloudellisesta tilasta, mutta niistä ei saa kuitenkaan täysin tarkkaa kuvaa.

Tilinpäätösanalyysin avulla pystytään selvittämään tarkemmin yrityksen taloudellista tilannetta, kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Tilinpäätösanalyysissä voidaan vertailla yrityksen eri tilikausia toisiinsa ja tarkastella, mihin suuntaan yrityksen toiminta on kehittymässä. Yrityksen tilinpäätöksestä laskettuja tunnuslukuja voidaan vertailla myös saman toimialan muiden yritysten lukuihin ja tarkastella, miten yritys pärjää toimialaan nähden. (Seppänen 2011, 111.)

Opinnäytetyön toimeksiantaja on hevosavusteista terapiaa harjoittava yrittäjä. Työn tavoitteena on selvittää kohdeyrityksen tilinpäätöstiedoista sen taloudellinen tilanne vuosina 2014 ja 2015. Työssä lasketaan tunnuslukuja, joiden avulla selvitetään yrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta, vakavaraisuutta ja kasvua. Saatuja arvoja verrataan myös yrityksen toimialan (86909 Muu terveysterveyspalvelu) muiden yritysten mediaaneihin sekä kvartileihin. Näin saadaan tietoa siitä, millainen on kohdeyrityksen tilanne muihin saman alan yrityksiin nähden.

Opinnäytetyö on tärkeä kohdeyrityksen kannalta, koska se saa siitä tietoa yrityksensä taloudellisesta tilanteesta. Toimeksiantaja ei ole aiemmin tottunut laskemaan tällaisia tunnuslukuja ja on muutenkin hieman epä tietoinen näistä asioista. Toimeksiantaja saa siis opinnäytetyöstä hyvän mallin jatkokon, jotta hän pystyy laskemaan myös itse itselleen näitä tunnuslukuja. Aukenin ja Yangin (2014) mukaan tilinpäätöksen analysointi voi myös auttaa omistajaa tekemään perusteltuja päätöksiä, hallitsemaan liiketoimintaansa ja parantamaan yrityksen kestävyyttä. Tilinpäätöstä analysoimalla yritys voi saavuttaa sen taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteensa. Omistaja voi käyttää tilinpäätösanalyysiä myös riskien arviointiin ja päätösten taloudellisiin seurauksiin. Tilinpäätösanalyysiä käytetään siis apuna tehokkaassa päätöksenteossa.

Opinnäytetyössä tehdään myös haastatteluita, joissa selvitetään muilta saman toimialan yrityksiltä, ovatko he käyttäneet tilinpäätösanalyysiä ja tunnuslukujen laskentaa saadakseen tietoa yrityksensä taloudellisesta tilanteesta. Työssä selvitetään myös, onko tilinpäätösanalyysin käyttämisestä ollut hyötyä yrityksille, sekä miltä näyttää toimialan yritysten tulevaisuus.

Opinnäytetyön alussa on työn teoriaosuus. Toisessa luvussa käsitellään tilinpäätösinformaatiota, tilinpäätöksen laatimisen periaatteita ja tilinpäätöksen sisältöä. Kolmannessa luvussa määritellään tilinpäätösanalyysi ja kerrotaan sen vaiheista sekä tilinpäätösanalyysin hyväksikäyttömahdollisuuksista. Kolmas luku sisältää myös ohjeet eri tunnuslukujen laskemiseen, sekä kuinka niitä tulkitaan. Neljännestä luvusta alkaa työn empiirinen osio. Siinä analysoidaan kohdeyrityksen tilinpäätöstä ja lasketaan tunnuslukuja. Tunnusluvun arvoja verrataan toimialan arvoihin ja niistä tehdään johtopäätöksiä kohdeyrityksen taloudellisesta tilanteesta. Viides luku sisältää muille saman toimialan yrityksille tehdyn haastattelututkimuksen ja sen tulokset. Opinnäytetyön lopussa on koko työn yhteenveto.

2 TILINPÄÄTÖSINFORMAATIO

Kirjanpitolain (L 30.12.1997/1336) mukaan jokainen liike- tai ammattitoimintaa harjoittava on toiminnastaan kirjanpitovelvollinen. Kirjanpitovelvollisen tulee laatia jokaiselta tilikaudeltaan tilinpäätös, joka kuvaa yrityksen tilikauden tulosta sekä taloudellista asemaa tilinpäätöspäivänä (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 29–30). Tilikauden tulos tarkoittaa joko tilikautena syntynyttä voittoa tai tappiota. Taloudellisella asemalla tarkoitetaan yrityksen varoja ja velkoja sekä oman pääoman suhdetta vieraaseen pääomaan. Tilinpäätös johdetaan yrityksen juoksevasta kirjanpidosta. Yrityksen tilikausi on yleensä 12 kuukauden mittainen.

Tilinpäätös tulee laatia neljän kuukauden kuluessa siitä, kun tilikausi on päättynyt. Yrityksen hallitus sekä toimitusjohtaja tai vastuunalaiset yhtiömiehet allekirjoittavat tilinpäätöksen. Tilinpäätös on osa tasekirjaa, joka tulee säilyttää vähintään 10 vuoden ajan tilikauden päättymisen jälkeen. (Vilkkumaa 2010, 23.) Tasekirja on sidottu kirja, joka sisältää tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman, liitetiedot, toimintakertomuksen, luettelon käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista sekä tiedon näiden säilytystavoista. Tasekirja on myös päivittävä ja allekirjoitettava, sekä siihen tulee myös tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä. (Kirjanpidon ABC: Tilinpäätös 2009.)

Tilinpäätöksessä tulee esittää tiedot sekä päättyneeltä tilikaudelta että sitä edeltävältä tilikaudelta. Tiedot tulee esittää niin, että luvut ovat mahdollisimman vertailukelpoisia, jotta tilinpäätöstietojen hyödyntäjä pystyy helposti vertailemaan eri tilikauksia. Tilinpäätöksen antamien tietojen tulee olla oikeita ja riittäviä selvittämään yrityksen tilikauden tulosta ja omaisuus- ja velkatilannetta tilinpäätöshetkellä. (Vilkkumaa 2010, 22.)

Mikäli ammatinharjoittajan elinkeinotoiminta on pientä ja se katsotaan mikroyritykseksi sekä sen tilikausi on kalenterivuosi, yrittäjän ei ole pakko laatia kirjanpitolain mukaista tilinpäätöstä. Kirjanpidosta on pystyttävä kuitenkin aina selvittämään myyntisaamisten ja ostovelkojen määrät sekä verotukseen tarvittavat tiedot. Kirjanpidon tulee olla silti myös hyvin järjestelmällinen ja siihen on tehtävä tilinpäätöskirjauksiksi kutsuttuja kirjauksia. Näitä ovat esimerkiksi poistot, varastojen muutokset

ja verojaksotukset. (Sirkiä 2016.) Yritys katsotaan kirjanpitolain mukaan mikroyritykseksi, mikäli enintään yksi seuraavista raja-arvoista on ylittynyt kahtena viimeisenä tilikautena:

- taseen loppusumma 350 000 euroa
- liikevaihto 700 000 euroa
- palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä.

(Sirkiä 2016.)

2.1 Tilinpäätöksen laatimisen periaatteet

Kirjanpitolain (L 30.12.1997/1336) 3. luvun 3 §:n mukaan kirjanpitovelvollisen tulee tilinpäätöstä laatiessaan noudattaa yleisiä tilinpäätösperiaatteita. Nämä tilinpäätösperiaatteet ovat jatkuvuuden periaate, laatimismenetelmien johdonmukaisuuden periaate, varovaisuuden periaate, tasejatkuvuuden periaate, suoriteperusteisuuden periaate ja erillisarvostuksen periaate. (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 41.) Uudistuneessa kirjanpitolaissa näiden periaatteiden joukkoon on lisätty myös sisältöpainotteisuuden periaate. Sillä tarkoitetaan sitä, että huomio tulee kiinnittää liiketapahtumien tosiasialliseen sisältöön niiden oikeudellisen muodon sijaan.

Jatkuvuuden periaatteella tarkoitetaan tilinpäätösratkaisuja tehtäessä oletusta toiminnan jatkuvuudesta (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 45). Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden ja -menetelmien johdonmukaisuuden periaatteella tarkoitetaan sitä, että tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa tulee olla johdonmukainen tilikaudesta toiseen. Kirjanpitolaki tarjoaa vaihtoehtoisia menettelytapoja, mutta valita saa vain kerran. Tämä tarkoittaa sitä, että kirjanpitovelvollinen on sidottu soveltamaan aina samaa menettelytapaa valintansa jälkeen. Menettelytapaa saa muuttaa vain hyvin perustelluista syistä ja muutoksen perustelut tulee selvittää tilinpäätöksessä liitetietona. Jos on mahdollista, myös edellisen tilikauden luvut tulee muuttaa niin, että ne vastaavat uusia laatimisperiaatteita ja ovat näin vertailukelpoisia tilikauden lukujen kanssa.

Varovaisuuden periaatteeseen liittyy erityisesti kaksi asiaa, jotka tulee ottaa huomioon (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 46). Ensimmäinen näistä on se, että tilinpäätöksessä tulee ottaa huomioon vain tilikaudella toteutuneet voitot. Tulosta ei siis saa liioitella. Toinen seikoista on se, että tilinpäätöksessä tulee ottaa huomioon muun muassa kaikki poistot ja mahdolliset menetykset sekä velkojen arvonalisäykset, vaikka niistä saataisiinkin tietää vasta tilikauden päätyttyä. Taloudellista asemaa ei siis myöskään saa liioitella tai näyttää parempana kuin se oikeasti on. Varovaisuus ei kuitenkaan oikeuta siihen, että tulos tai taloudellinen asema näytetään huonompana kuin ne oikeasti ovat. Varovaisuuden periaate onkin siis enimmäkseen yleisen asennoitumisen ohje epävarmoissa tilanteissa.

Tasejatkuvuuden periaatteella tarkoitetaan sitä, että tilinavauksen tulee perustua edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 46). Taseen tehtävänä on siis toimia linkkinä eri tilikausien välillä. Kun tase on avattu, sitä ei saa enää muokata, vaan esimerkiksi tarvittavat korjaukset tehdään kirjanpitoventeinä satunnaisten kulujen tai tuottojen tileille.

Suoriteperusteisuuden periaate on tilinpäätöksen laadinnassa noudatettava kirjausperiaate. Suoriteperusteisuus tarkoittaa sitä, että menot ja tulot syntyvät, kun tuote vaihtaa omistajaa (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 47). Syntymisajankohtaan ei siis vaikuta ollenkaan se, koska meno oikeasti maksetaan tai koska myydystä tuotteesta saadaan maksu. Vaikka esimerkiksi tulosta ei saataisi koskaan maksua, tuloa ei silloinkaan korjata, vaan se kirjataan luottotappiona kuluksi.

Erillisarvostuksen periaate tarkoittaa yleistä netottamiskieltoa, jonka mukaan esimerkiksi menoa ja tuloa ei saa yhdistää eli netottaa (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 47). Kaikki menot ja tulot tulee siis kirjata kirjanpitoon bruttomääräisinä ja erikseen, eikä ainoastaan niiden välisiä erotuksia.

2.2 Tilinpäätöksen sisältö

Tilinpäätös koostuu tuloslaskelmasta, taseesta, rahoituslaskelmasta ja liitetiedoista. Tuloslaskelma kertoo tilikauden tuloksen. Tase kuvaa yrityksen omaisuus- ja velkatilannetta tilinpäätöshetkellä. Rahoituslaskelma kertoo yrityksen rahan hankinnan ja

käytön. Liitetiedoista taas ilmenevät edellisten lisätiedot. Tilinpäätökseen liittyy myös toimintakertomus, jonka avulla yritys saa kerrottua toiminnastaan enemmän ja annettua tietoja, jotka eivät ilmene numerollisesta aineistosta. (Vilkkumaa 2010, 22.)

Pienten yritysten ei tarvitse laatia ollenkaan rahoituslaskelmaa ja toimintakertomusta. Yritys katsotaan pieneksi, mikäli enintään yksi seuraavista rajoista on ylittynyt kahtena viimeisenä tilikautena:

- liikevaihto on 7,3 miljoonaa euroa
- taseen loppusumma 3,65 miljoonaa euroa
- henkilöstöä on keskimäärin 50 henkilöä.

(Vilkkumaa 2010, 22.)

Vilkkumaa (2010, 22–23) katsoo, että myös pienten yritysten kannattaisi kuitenkin laatia myös toimintakertomus ja rahoituslaskelma yrityksen omankin toiminnan kannalta. Toimintakertomuksesta ja rahoituslaskelmasta saa ymmärrystä yrityksen johtamiseen, sillä niiden tekemiseen tarvitaan yrityksen toimintaan liittyvää tietoa ja tämä tieto on pitänyt myös sisäistää sekä muuttaa se yrityksen ulkopuolelle annettavaksi informaatioksi. Yrityksen toimitusjohtajan olisi Vilkkumaan mielestä hyvä myös itse osallistua toimintakertomuksen ja rahoituslaskelman laatimiseen.

2.2.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelman tarkoituksena on osoittaa tilikauden tulos sekä kuvata, miten tulos on muodostunut (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 115). Tuloslaskelman yleinen muoto on vähentää kulut tuloista, ja näin saadaan tulos. Mikäli raportointikauden tulot ovat suuremmat kuin kulut, yritys on tehnyt voittoa. Jos taas kulut ovat suuremmat kuin tulot, tilikausi on ollut tappiollinen. Pitkällä aikavälillä tavoitellaan positiivista tulosta, jotta toiminta olisi jatkuvaa, eikä yrityksen tarvitsisi turvautua ulkopuoliseen rahoitukseen. (Seppänen 2011, 38.)

Kirjanpitoasetuksessa (A 30.12.1997/1339) säädetään tuloslaskelmakaavoista. Kirjanpitovelvollisen tulee esittää tuloslaskelma joko kululaji- tai toimintokohtaisena, joista kululajikohtainen tuloslaskelmakaava on yleisemmin käytetty. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 113.) Kirjanpitovelvollisen tulee myös pitäytyä valitsemassaan tuloslaskelmakaavassa tilikaudesta toiseen (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 115).

Kululajikohtaisen ja toimintokohtaisen tuloslaskelman ero näkyy kulujen jaottelussa. Kululajikohtaisessa tuloslaskelmassa kulut on jaettu ostoihin, henkilöstökuluihin, poistoihin ja liiketoiminnan muihin kuluihin. Ostot sisältävät myytyjen tuotteiden valmistuksessa käytetyt aineet ja tarvikkeet. Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa taas kulut on jaettu hankinnan ja valmistuksen kuluihin, myynti- ja markkinointikuluihin sekä liiketoiminnan muihin kuluihin. (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 116.) Kirjanpitolautakunnan (2006) lyhennetty kululajikohtainen tuloslaskelma esitetään liitteessä yksi.

Ylimpänä tuloslaskelmassa on liikevaihto. Liikevaihtoon kuuluvat tavaroiden ja palveluiden myyntituotot. Liikevaihto on tärkeä luku kuvaamaan yritystä vertailtaessa eri yrityksiä toisiinsa. (Kykkänen & Leppiniemi 2015, 144.) Liikevaihdosta vähennetään liiketoiminnan kulut. Liiketoiminnan kuluina ensimmäisenä vähennetään raaka-aineet ja ulkopuoliset palvelut. Sen jälkeen vähennetään henkilökunnan palkat, poistot ja lopuksi liiketoiminnan muut kulut. Välituloksena ilmoitetaan liikevoitto, josta vähennetään edelleen rahoituksen kulut ja satunnaiset erät. Tuloslaskelman viimeinen rivi ilmoittaa tilikauden tuloksen eli voiton tai tappion. Myös tulosta käytetään yritysten välisissä vertailuissa, mutta sitä arvioitaessa tulee huomioida se, että eri yritysmuodot käsittelevät veroja eri tavalla. Esimerkiksi henkilöyhtiöt eivät maksa veroja, vaan yhtiömiehet maksavat veron henkilökohtaisesti. (Viitala 2006, 33–34.)

2.2.2 Tase

Tase kertoo yrityksen taloudellisen aseman tilinpäätöspäivänä. Taseesta saa yksityiskohtaisen jaottelun siitä, kuinka paljon yrityksellä on varoja ja kuinka paljon toiminta sitoo pääomia sekä millainen on yrityksen rahoitusrakenne. Tase auttaakin yritystä paljon esimerkiksi päätöksenteossa. (Seppänen 2011, 44–45.)

Kirjanpitoasetus (A 30.12.1997/1339) on säätänyt kaavan, jonka mukaan tase on laadittava. Tasekaavoja on vain tämä yksi, ja kaikkien tulee noudattaa sitä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 40.) Tase on siis laskelma, joka on jaettu kahteen osaan. Vastaavaa -puolella on esitetty yrityksen varat, kun taas vastattavaa-puolella on esitetty velat. (Viitala 2006, 34.)

Vastaavaa-puoli jakautuu vielä kahteen osaan: pysyviin vastaaviin ja vaihtuviin vastaaviin. Pysyvät vastaavat ovat sellaisia, jotka tuottavat tuloa usean tilikauden ajan. Vaihtuvat vastaavat taas tuottavat tuloa vain yhden tilikauden ajan. Vaihtuvasta vastaavasta, kuten esimerkiksi tuotteesta varastossa, saadaan usein tulo kerralla. Pysyvä vastaava, kuten esimerkiksi kone, jota käytetään valmistuksessa, taas osallistuu monen tulon hankintaan. (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 133.)

Vastattavaa-puolella esitetään yrityksen oma pääoma sekä velat, jotka jakaantuvat lyhytaikaisiin velkoihin ja pitkäaikaisiin velkoihin. Lyhytaikaiset velat ovat velkoja, jotka yritys maksaa takaisin vuoden sisällä. Näitä ovat esimerkiksi ostovelat. Pitkäaikaiset velat taas maksetaan yleensä takaisin useamman tilikauden aikana. Omaan pääomaan sisältyvät yrityksen omistajien tekemät pääomasijoitukset sekä kertyneet voittovarot. Voittovarot ovat yrityksen tulosten yhteenlaskettu nettomäärä toiminnan alusta asti vähennettynä osingoilla, jotka on maksettu omistajille. (Seppänen 2011, 46–47.) Kirjanpitolautakunnan (2006) lyhennetyn taseen malli esitetään liitteessä kaksi.

2.2.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmasta selviää varojen hankinta eli rahan lähteet sekä varojen käyttö tilikauden aikana. Rahoituslaskelman tarkoituksena on täydentää kuvaa, joka saadaan tuloslaskelmasta ja taseesta. Rahoituslaskelman avulla tilinpäätöksen käyttäjä pystyy arvioimaan paremmin yrityksen taloudellista tilannetta, etenkin rahoitusrakenteen muutoksia. (Kykkänen & Leppiniemi 2015, 163–164.)

Yrityksen rahavirrat jaetaan rahoituslaskelmassa kolmeen osaan: liiketoiminnan rahavirtoihin, investointien rahavirtoihin ja rahoituksen rahavirtoihin (Seppänen 2011,

53–55). Liiketoiminnan rahavirta kertoo sen, kuinka paljon rahaa on saatu liiketoiminnan kautta. Se muodostetaan siis vähentämällä kassasta maksut kassaan maksuista. Investointien rahavirta taas kertoo, kuinka paljon yrityksen rahoja on sijoitettu pitkäaikaisiin investointeihin sekä kuinka paljon varallisuuden myynnistä on saatu kassaan maksuja. Rahoituksen rahavirta kertoo, miten investoinnit on rahoitettu sekä siinä myös selvitetään oman ja vieraan pääoman muutoksia tilikauden aikana (Vilkkumaa 2010, 29). Rahoituksen rahavirtaan sisältyy myös kohta, jossa on kerrottu maksetut osingot ja muu varojenjako.

Rahoituslaskelmalle ei ole säädettyä kaavaa, mutta kirjanpitolautakunta on antanut laskelmamalleja rahoituslaskelman tekoon. Laskelma voi olla joko suora tai epäsuora rahoituslaskelma. Suorassa rahoituslaskelmassa liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat ilmoitetaan bruttomääräisinä. Epäsuorassa rahoituslaskelmassa taas erää ”voitto ennen satunnaisia eriä” oikaistaan muun muassa varastojen muutoksilla, suunnitelman mukaisilla poistoilla, realisoitumattomilla kurssivoitoilla sekä osinkotuotoilla. (Kirjanpitolautakunta 1999.)

2.2.4 Liitetiedot

Liitetiedot täydentävät tuloslaskelmaa, tasetta ja rahoituslaskelmaa. Liitetiedot ovat esimerkiksi erittelyjä ja selostuksia, joiden avulla syvennetään tuloslaskelmassa, taseessa ja rahoituslaskelmassa annettuja tietoja. Liitetiedoissa on sekä rahamääräisiä että sanallisia tietoja. Niissä voi olla esimerkiksi selostettu arvioinneissa noudatetuista periaatteista, raha-arvoihin liittyvistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 47–48.) Liitetiedoissa voi olla tietoa myös tekijöistä, joita ei ole sisällytetty ollenkaan tilinpäätöslukuihin. Näitä voivat olla esimerkiksi taseen ulkopuoliset vastuut ja velat. (Seppänen 2011, 58.)

Kirjanpitoasetuksessa (A 30.12.1997/1339) on yleisiä vaatimuksia, jotka koskevat liitetietoja. Liitetiedot ovat osa tilinpäätöstä ja niistä määrätään asetuksella. Liitetietojen avulla tulee varmistaa, että tilinpäätöksestä saa oikean ja riittävän kuvan. Liitetieto on annettava aina, jos on epäily, että muuten tilinpäätös johtaa lukijaa harhaan. Liitetietoja tulee myös antaa sekä yrityksen erillistilinpäätöksessä, että konsernitilinpäätöksessä. (Kykkänen & Leppiniemi 2015, 166–167.)

Liitetiedot on ryhmitelty kirjanpitoasetuksessa (A 30.12.1997/1339) seuraavasti:

- tilinpäätöksen laatimisperiaatteita koskevat liitetiedot
- tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot
- taseen vastaavia koskevat liitetiedot
- taseen vastattavia koskevat liitetiedot
- liitetiedot käypään arvoon merkitsemisestä
- tuloveroja koskevat liitetiedot
- vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot
- liitetiedot tilintarkastajan palkkioista
- lähipiiriliiketoimia koskevat liitetiedot
- liitetiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä
- muissa yrityksissä olevia omistuksia koskevat liitetiedot
- konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat liitetiedot
- yksityisen elinkeinonharjoittajan ja eräiden muiden kirjanpitovelvollisten lyhennetyt liitetiedot.

(Kykkänen & Leppiniemi 2015, 167.)

2.3 Yhteenveto

Tässä luvussa käsiteltiin tilinpäätöstä, sen laatimisen periaatteita sekä sen sisältöä. Kirjanpitolain (L 30.12.1997/1336) mukaan jokainen liike- tai ammattitoimintaa harjoittava on toiminnastaan kirjanpitovelvollinen ja velvollinen laatimaan jokaiselta tilikaudeltaan tilinpäätöksen, joka kuvaa tilikauden tulosta sekä taloudellista asemaa tilinpäätöspäivänä (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 29–30). Mikäli ammatinharjoittajan toiminta on hyvin pientä ja se katsotaan mikroyritykseksi, yrittäjän ei ole kuitenkaan pakko laatia kirjanpitolain mukaista tilinpäätöstä. Kirjanpidon tulee olla kuitenkin järjestelmällinen ja siihen on tehtävä tilinpäätöskirjauksia. (Sirkiä 2016.)

Tilinpäätöstä laadittaessa tulee noudattaa yleisiä tilinpäätösperiaatteita (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 41). Nämä periaatteet ovat jatkuvuuden periaate, laatimismenetelmien johdonmukaisuuden periaate, varovaisuuden periaate, tasejatkuvuuden periaate, suoriteperusteisuuden periaate ja erillisarvostuksen periaate.

Tilinpäätös koostuu tuloslaskelmasta, taseesta, rahoituslaskelmasta ja liitetiedoista (Vilkkumaa 2010, 22). Tuloslaskelma osoittaa tilikauden tuloksen ja kuvaa, miten tulos on muodostunut (Kykkänen & Leppiniemi 2001, 115). Tase kertoo yrityksen omaisuus- ja velkatilanteen tilinpäätöshetkellä. Rahoituslaskelma taas kertoo yrityksen rahan hankinnan sekä käytön. Liitetiedoista ilmenevät tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman lisätiedot. Tilinpäätökseen kuuluu myös toimintakertomus, jonka avulla yritys kertoo toiminnastaan enemmän. (Vilkkumaa 2010, 22.) Pienten yritysten ei ole kuitenkaan pakko laatia ollenkaan rahoituslaskelmaa ja toimintakertomusta (Vilkkumaa 2010, 22).

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Kun tilinpäätösinformaatio, etenkin tuloslaskelma, tase ja liitetiedot, ovat tuttuja lukijalle, voidaan edetä seuraavaan vaiheeseen eli analysoimaan tilinpäätöksen sisältämää tietoa. Tavoitteena on pystyä tekemään johtopäätöksiä yrityksen taloudellisista toimintaedellytyksistä tilinpäätöksen perusteella. (Salmi 2012.)

3.1 Tilinpäätösanalyysin määritelmä

Tilinpäätösanalyysi on yrityksen tilinpäätöstiedoista laskettujen tunnuslukujen antaman informaation yhteenveto. Tilinpäätösanalyysin tarkoituksena on mitata ja arvioida yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä. Nämä toimintaedellytykset ovat kannattavuus, rahoitusasema ja kasvukyky. Rahoitusasema jaetaan maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen. Maksuvalmius on lyhyen aikavälin rahoitusaseman arviointia, kun taas vakavaraisuus on pidemmän aikavälin arviointia. Toimintaedellytyksiin voi sisältyä myös muun muassa johtoon, henkilökuntaan ja markkinamenestykseen liittyviä lukuja. (Salmi 2012.)

Tilinpäätösanalyysijä tehdään monilla eri tavoilla, koska yrityksen taloudesta tarvitaan hyvin monenlaista tietoa. Perinteinen tilinpäätösanalyysi kohdistetaan yksittäiseen yritykseen ja siinä lasketaan tilinpäätöksestä tunnuslukuja sekä arvioidaan niiden tasoja ja muutoksia. Muunlaisia tilinpäätösanalyysijä ovat esimerkiksi toimiala-analyysi, yritysanalyysi ja sijoitusanalyysi. Toimiala-analyysissä arvioidaan koko toimialan menestystä. Niiden avulla tehdään johtopäätöksiä alan tilanteesta ja voidaan suhteuttaa yritys koko toimialaan. Yritysanalyysissä analysoidaan koko yrityksen toimintaa. Se voi kattaa sekä talouden että myös johdon, järjestelmät, tuotteet, kilpailuaseman ja toimintaympäristön. Sijoitusanalyysit taas liittyvät pääomasijoittajien intressiin. (Salmi 2012.)

3.2 Tilinpäätösanalyysin hyväksikäyttö

Tilinpäätösinformaation hyväksikäyttäjii ovat kaikki, joille yrityksen tilinpäätösinformaatio on hyödyllistä jollakin tapaa. Esimerkkejä tilinpäätöksen tietojen käyttäjistä

ovat sijoittajat, lainanantajat, tavarantoimittajat, henkilöstö, asiakkaat, julkinen valta sekä suuri yleisö. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 20).

Tilinpäätösanalyysistä saatavaa tietoa käytetään moniin eri tarkoituksiin. Luotonantajat ja sijoittajat voivat sen avulla arvioida, miten luotto- ja sijoituskelpoinen yritys on, sekä kuinka suuri on siihen liittyvä riski. Arvopaperimarkkinoilla yrityksen arvo ja osakkeen hinta määräytyvät yrityksen nykytilan ja siitä johdettujen odotusten perusteella. Myös muut yritykset arvioivat kohdeyrityksen taloudellista tilaa asiakashankinnassaan, sillä harva haluaa ottaa sen riskin, että saa asiakkaakseen ongelmiasiakkaan. (Salmi 2012.)

Yritys voi käyttää tilinpäätösanalyysistä saatavaa informaatiota monissa päätöksentekotilanteissa (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 20–22). Leppiniemi ja Leppiniemi toteavat, että esimerkiksi kun yritys mitoittaa voitonjakoesitystä, se käyttää hyväkseen maksukykyä koskevia tunnuslukuja. Voittoa jaettaessa edellytyksenä on, ettei osinkojen jakaminen aiheuta yritykselle maksukyvyttömyyttä. Tunnuslukuja käytetään apuna myös yrityksen johtamisessa. Monet yrityksen toiminnan tavoitteet esitetään tunnuslukumuodossa. Esimerkiksi oman pääoman tuotolle tai omavaraisuusasteelle voidaan asettaa tavoiteluvut.

Yrittäjä voi tunnuslukujen avulla vertailla esimerkiksi nykytilaa menneisyyteen tai yritystä muihin yrityksiin. Tunnuslukujen avulla voidaan arvioida muun muassa yrityksen kehityssuuntaa ja kasvupotentiaalia. Kun arvioidaan tulevaa kehitystä, merkittävä tietolähde on myös yritysjohton oma käsitys tulevaisuudesta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 20–22.) Tilinpäätösanalyysin pohjalta voidaan siis pohtia, mitä tulisi tehdä, että yrityksellä menisi paremmin. Yrityksen johto saa tilinpäätöksestä tärkeää informaatiota, jonka avulla se pystyy kehittämään liiketoimintaa tuottavammaksi. (Tilinpäätösanalyysi 2015.) Kun yritys tekee budjetteja ja suunnittelulaskelmia tulevaisuuteen, myös niiden realistisuutta saadaan arvioitua aiempien tilinpäätösanalyysien avulla (Kykkänen & Leppiniemi 2015, 191).

Yritysten tilinpäätöstietoja hyödynnetään myös yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Suomessa yritysten taloustiedot tilastoidaan laajasti ja tilastoilla on merkitystä muun muassa yhteiskunnan ja järjestöjen päätöksenteossa, ympäristön kartoituk-

sessä sekä ennusteiden tekemisessä. Tilastojen suuri hyväksikäyttäjä on myös julkinen sana, joka uutisoi, jos yrityksen menestymisessä tapahtuu muutoksia ja tiedottaa tilinpäätöksestä niin myönteisiä kuin kielteisiäkin asioita. (Kykkänen & Leppiniemi 2015, 191.)

Aukenin ja Yangin (2014) mukaan tilinpäätöksen analysointi voi johtaa parempiin päätöksiin, mutta varsinkin pieniltä yrityksiltä puuttuu usein tarvittava osaaminen ja asiantuntemus tulkita tilinpäätöstä. Tällöin jopa luotettava ja ajankohtainen tilinpäätös on arvoton, jos omistajat eivät osaa arvioida tietoja. Päätökset, jotka on tehty ottamatta huomioon niiden taloudellisia vaikutuksia, voivat johtaa epälikvidiyteen tai taloudelliseen ahdinkoon. Asianmukainen tilinpäätöksen käyttö taas Aukenin ja Yangin mukaan voi auttaa omistajia tekemään perusteltuja päätöksiä, hallitsemaan liiketoimintaa paremmin ja parantamaan yrityksen pitkän aikavälin kestävyyttä. Luotettava tilinpäätös tarjoaa tarvittavat tiedot, joiden avulla yritys voi tehdä päätöksiä ja saavuttaa sen taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Omistajat pystyvät arvioimaan riskivaikutuksia ja liiketoiminnan valintojen taloudellisia seurauksia. Auken ja Yang tiivistävät, että tilinpäätöksen analysointi on siis edellytys tehokkaalle päätöksenteolle.

3.3 Tilinpäätösanalyysin vaiheet

Tilinpäätösanalyysin ensimmäisessä vaiheessa arvioidaan yrityksen tilinpäätösperiaatteita sekä tilinpäätösmenetelmävalintoja, oletuksia ja ennusteita (Seppänen 2011, 159). Kysymyksenä on, antavatko ne oikean ja riittävän kuvan yrityksen taloudellisesta asemasta ja suorituksesta. Mietitään myös, onko tilinpäätösinformaatio sellaista, että yritystä on mahdollista vertailla muihin yrityksiin. Mikäli tilinpäätösinformaatio ei ole vertailukelpoista, siihen voidaan tehdä oikaisuja keskeisiin tilinpäätöslukuihin. Tilinpäätöksen laatua analysoitaessa voidaan miettiä vastauksia kysymyksiin, kuten ”Onko yritys käyttänyt samaa tilinpäätösstandardia kuin verrokkiyritykset?” ja ”Saako yrityksen tilinpäätöksestä riittävän kuvan sen taloudellisesta asemasta, ja voiko sitä luotettavasti vertailla muihin yrityksiin?”.

Seuraavassa vaiheessa tarkastellaan yrityksen tulos- ja tase-laskelmia ja yritetään muodostaa kuva yrityksen kannattavuudesta, toiminnan vaatimista resursseista, toiminnan rahoittamiseen sitoutuneista pääomista sekä yrityksen kehityksen suunnasta (Seppänen 2011, 160). Tuloslaskelmasta voidaan tutkia esimerkiksi liikevaihdon ja tuloksen tasoa ja kehityssuuntaa ja verrata niitä muihin yrityksiin. Taseesta voidaan tutkia esimerkiksi, mikä on taseen yhteismäärän taso suhteessa liikevaihtoon ja mikä on oman pääoman ja velkojen määrä sekä niiden suhde toisiinsa.

Koska rahamääräiset tilinpäätöksen luvut eivät ole vertailukelpoisia muiden yritysten kanssa, seuraavaksi käytetään erilaisia tunnuslukuja (Seppänen 2011, 161). Tunnuslukujen avulla saadaan poistettua yritysten kokoerojen vaikutus tilinpäätösluvuista. Niiden avulla saadaan rakennettua kokonaiskuva yrityksen taloudellisesta asemasta, joka muodostuu kannattavuudesta, rahoituksellisesta vahvuudesta sekä kasvusta. Tunnuslukujen laskentaa käydään tarkemmin läpi myöhemmin.

3.4 Tilinpäätöksen oikaisu

Koska tilinpäätös ei aina ole vertailukelpoinen eri yritysten tai tilikausien välillä, sitä tulee joissakin tapauksissa standardisoida eli oikaista (Salmi 2012). Oikaisemalla tuloslaskelma pyritään saamaan tulos, joka vastaa mahdollisimman hyvin ennustettavan ja jatkuvan liiketoiminnan tulosta. Taseen oikaisun tarkoituksena on poistaa sellaiset erät, joilla ei ole tulontuottamiskykyä sekä merkitä sellainen varallisuus, joka ei näy taseessa. Seuraavassa tarkastellaan keskeisimpiä oikaistavia eriä.

Liikevaihtoon kirjataan ainoastaan varsinaisesta liiketoiminnasta saadut tuotot. Esimerkiksi valmisteverot sekä annetut alennukset vähennetään liikevaihdosta. Myyntiprovisiot, tekijänpalkkiot ja rahdit taas ovat liiketoiminnan muita kuluja. Tulon tulee olla siis ansaittu, että sen voi kirjata liikevaihtoon. (Salmi 2012.)

Mikäli yrityksen omaan käyttöön liittyvät valmistuksen kulut on vähennetty tuloslaskelman kuluista ja ne on kirjattu vain taseen pysyviin vastaaviin, niitä palautettaessa tuloslaskelmaan tulee myös vastaavat kulut palauttaa kuluihin. Liiketoiminnan muihin tuottoihin kuuluvat vain säännölliset, muut kuin varsinaisesta liiketoiminnasta

saadut tuotot. Muut kertaluonteiset erät tulee poistaa tuotoista. Näitä voivat olla esimerkiksi pysyvien vastaavien myyntituotot. Mikäli varaston arvon laskemisperiaate on muuttunut, vertailukelpoisuus aiempiin tilikausiin katoaa. Vaikutuksen euromääriä tulee yrittää selvittää tilinpäätöksestä. Jos tehtäviä on ulkoistettu ulkopuolisille, yrityksen kasvu saattaa näkyä turhan suurena tilinpäätöksessä, sillä kasvu johtuu tässä tapauksessa vain liiketoiminnan rakenteellisesta muutoksesta. (Salmi 2012.)

Jos pienen yrityksen omistaja ei ole maksanut itselleen palkkaa, tulee täysiaikaisesti työtä yrityksessä tekeväälle laskea palkkaa vähintään niin paljon, kuin mitä hän saisi, jos hän olisi palkkatyössä samalla alalla. Palkkojen korjausta tulee käsitellä tapauskohtaisesti, sillä omistajalla saattaa olla merkittäviä luontoisetuja. (Salmi 2012.) Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut suosituksen palkkakorjauksen määrästä (luentomateriaali 2015). Mikäli yrityksen liikevaihto vuodessa on noin 70 000 eurosta 400 000 euroon, palkkakorjaus yhden henkilön osalta on 20 000 euroa vuodessa. Jos taas yrityksen liikevaihto on yli 400 000 euroa vuodessa, palkkakorjauksen määrä henkilöä kohden on 30 000 euroa.

Mikäli poistot eivät vastaa pysyviä vastaavia, ja poistoajat ylittävät normaalin käytännön, käytetään poistoissa elinkeinoverolain sallimia maksimipoistoja. Satunnaiset erät poistetaan, koska analysoinnissa kiinnostuksen kohteena ovat säännöllisen liiketoiminnan tulokset. Tilikauden veroina huomioidaan vain ne verot, jotka ovat aiheutuneet säännöllisestä liiketoiminnasta. (Salmi 2012.)

Taseen puolella perustamismenot poistetaan omasta pääomasta ja vastaavista. Kaikki aineettomien hyödykkeiden erät, joilla ei ole tulo-odotuksia, poistetaan. Aineellisia hyödykkeitä korjataan vain, jos omaisuudessa on selvästi yliarvoa verrattuna tulo-odotuksiin. Omaisuuden käypä arvo voi olla myös suurempi kuin tasearvo. (Salmi 2012.)

Salmen (2012) mukaan pienissä yrityksissä voi olla saamia omistajilta, vaikka niitä ei aiota maksaa takaisin, vaan ne ovat yksityisottoja. Myyntisaamisten tulee myös olla oikeita, eli maksajalla tulee olla maksukykyä. Jos kyseessä on todennäköisesti luottotappio, se vähennetään saamisista sekä omasta pääomasta.

Pääomalainat tulee lukea yleensä vieraaksi pääomaksi. Omaksi pääomaksi ne voidaan lukea vain, jos ne on oikeasti sijoitettu oman pääoman luonteisena. Oma

pääomaa tulee oikaista kaikilla erillä, joilla varallisuuden arvoja on muutettu. Pakolliset varaukset tulee katsoa korottomaksi pitkäaikaiseksi vieraaksi pääomaksi, koska ne tulee maksaa tulevaisuudessa pois. Muut pitkäaikaiset velat ovat myös korollisia. Se osa pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta, joka tulee maksaa 12 kuukauden aikana tilinpäätöspäivästä, luetaan lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Siirtovelat sekä muut lyhytaikaiset velat katsotaan korottomiksi. (Salmi 2012.)

3.5 Tunnusluvut ja niiden tulkinta

Yksittäisistä rahamääristä tuloslaskelman ja taseen riveillä ei saa kovinkaan hyvin informaatiota, joten tarvitaan erilaisia tunnuslukuja. Tunnuslukujen tarkoituksena on tiivistää tilinpäätösinformaatiota niin, että taloudelliset aikaansaannokset pystytään asettamaan jonkinlaisiin kehyksiin. (Salmi 2012.) Tunnuslukujen avulla pystytään poistamaan koon vaikutus, kun vertaillaan eri yrityksiä toisiinsa. Yritykset käyttävät tunnuslukujen laskentaa myös, kun selvitetään yrityksen kehityskaarta. (Kykkänen & Leppiniemi 2015, 171.)

Tunnuslukuja on kehitetty valtavasti. Salmi (2012) huomauttaa, että tämän takia onkin tärkeää, että valitut tunnusluvut ovat valideja eli ne mittaavat juuri sitä, mitä niiden on tarkoitus mitata. Toinen huomioitava asia on tunnusluvun reliabiliteetti. Se tarkoittaa sitä, että tunnusluvun on oltava luotettava, eikä se saa olla esimerkiksi riippuvainen mittaajasta. Tunnusluvun käyttäjän tulee myös ymmärtää tunnusluvun laskukaava, eli mitä hän on mittaamassa. Analyysin tekijän tulisi sisäistää, miten tunnusluvut laskettiin ja mitä ne kertovat.

3.5.1 Kannattavuus

Kannattavuudella tarkoitetaan sitä, että yrityksen tulot ovat suuremmat kuin vastaavan ajanjakson kulut (Vilkkumaa 2010, 44). Tilinpäätösanalyysissä yritys on kannattava, mikäli kannattavuutta mittaavan tunnusluvun arvo on asetetulla tasolla. Pitkällä tähtäimellä yritystoiminnan tulee olla kannattavaa, jotta liiketoiminta olisi jatkuvaa.

Liiketulosprosentti

$$\text{Liiketulos- \%} = (\text{liiketulos} / \text{liikevaihto}) * 100 \%$$

Liiketulos on tuloslaskelmassa ensimmäinen välitulos. Se kertoo varsinaisen liike-toiminnan tuotoista jäljelle jääneen summan ennen rahoituseriä ja veroja. Liiketulos siis saadaan lisäämällä liikevaihtoon liiketoiminnan muut tuotot ja vähentämällä toimintakulut sekä poistot ja arvonalennukset. Liiketulosprosentti saadaan jakamalla liiketulos liikevaihdolla ja kertomalla luku sadalla prosentilla. (Balance Consulting, [9.10.2016].)

Liiketulosprosentti siis kertoo, kuinka paljon yritys tuottaa suhteessa liikevaihtoon. Viikkumaan (2010) mukaan se on melko toimialasidonnainen, joten ei voida esittää yhtä oikeaa prosentin tasoa, vaan vertailutasona voi käyttää toimialakohtaista tasoa. Liiketulosprosentin avulla yritys voi myös arvioida, miten se on pärjännyt verrattuna omiin aikaisempiin tilikausiinsa.

Toisaalta liiketulosprosentille esitetään ohjearvot, jotka ovat:

- Hyvä   yli 10 %
- Tyydyttävä   5–10 %
- Heikko   alle 5 %.

(Asiakastieto, [9.10.2016].)

Rahoitustulosprosentti

$$\text{Rahoitustulos-\%} = (\text{rahoitustulos} / \text{liikevaihto}) * 100 \%$$

Rahoitustulosprosentti lasketaan jakamalla rahoitustulos liikevaihdolla ja kertomalla luku sadalla prosentilla. Rahoitustulos saadaan lisäämällä nettotulokseen poistot ja arvonalennukset. (Balance Consulting, [9.10.2016].)

Rahoitustulosprosentista käy ilmi, kuinka paljon liiketoiminta tuottaa tulo-rahoitusta. Yrityksen tulisi saada positiivinen rahoitustulos lyhyelläkin aikavälillä, koska negatiivinen rahoitustulos kertoo sen, että yrityksen on täytynyt käyttää velkaa kattamaan juoksevia rahoituskuluja. Tällöin lainoja ei saada lyhennettyä eikä voitonjakoon jää

varaa. Luku on melko toimialakohtainen, joten sen avulla on vaikea vertailla eri toimialojen yrityksiä keskenään. (Balance Consulting, [9.10.2016].)

Oman pääoman tuotto-%

Oman pääoman tuotto- % = (nettotulos / oman pääoman keskiarvo) * 100 %

Oman pääoman tuotto-% (ROE) lasketaan jakamalla nettotulos eli tilikauden voitto oman pääoman keskiarvolla ja kertomalla luku sadalla prosentilla. Oman pääoman keskiarvo saadaan laskemalla yhteen vuoden alun ja vuoden lopun oman pääoman erät ja jakamalla luku kahdella. (Vilkkumaa 2010, 46.)

Oman pääoman tuotto-% on yksi tärkeimmistä kannattavuutta mittaavista tunnusluvuista. Se ilmoittaa, kuinka suuri on omalle pääomalle kertynyt tuotto tilikauden aikana. Se siis kertoo, kuinka hyvin yritys huolehtii omistajien yritykseen sijoittamista pääomista. (Balance Consulting, [9.10.2016].) Pääoman tuotto-%:sta mittaavat tunnusluvut ovat hyviä myös siksi, että ne huomioivat sekä yrityksen toiminnan kannattavuuden, että pääoman käytön tehokkuuden (Seppänen 2011, 71).

Oman pääoman tuotto-%:n viitteelliset ohje-arvot ovat:

- Erinomainen   yli 20 %
- Hyvä   15–20 %
- Tyydyttävä   10–15 %
- Välttävä   5–10 %
- Heikko   alle 5 %.

(Balance Consulting, [9.10.2016].)

Sijoitetun pääoman tuotto-%

Sijoitetun pääoman tuotto- % = (nettotulos + rahoituskulut + verot) / sijoitetun pääoman keskiarvo * 100 %

Sijoitetun pääoman tuotto-% saadaan laskemalla yhteen yrityksen nettotulos, rahoituskulut ja verot ja jakamalla luku sijoitetun pääoman keskiarvolla ja kertomalla

sadalla prosentilla. Sijoitetun pääoman keskiarvo saadaan laskemalla vuoden alun ja vuoden lopun keskiarvo. Sijoitettu pääoma muodostuu yleensä taseen omasta pääomasta, lainoista rahoituslaitoksilta ja korollisista lyhytaikaisista lainoista. (Vilkkumaa 2010, 45.)

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti kertoo, miten paljon tuottoa yritys tuottaa siihen sijoitetulle pääomalle. Sekä yrityksen oma pääoma, että korollinen vieras pääoma vaativat tuottoa. Omasta pääomasta halutaan tuottoa lähinnä osinkojen muodossa, kun taas velkojat odottavat antamastaan vieraasta pääomasta korkoa. (Vilkkumaa 2010, 45.) Tunnusluku on hyvä sen takia, että se on toimialasta riippumaton (Vilkkumaa 2010, 45). Sitä voidaan siis hyvin käyttää, vaikka selvitetään eri toimialojen yrityksiä keskenään. Sijoittajat haluavat tuottoa sijoitukselleen, oli toimiala mikä tahansa.

Sijoitetun pääoman tuoton viitteelliset arvot ovat:

- Erinomainen   yli 15 %
- Hyvä   10–15 %
- Tyydyttävä   6–10 %
- Välttävä   3–6 %
- Heikko   alle 3 %

(Balance Consulting, [9.10.2016].)

3.5.2 Maksuvalmius

Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä maksuistaan sovittuina ajankohtina. Yrityksen rahojen tulisi siis riittää joka hetki. Rahojen riittävyttä voi arvioida tilinpäätöksen pohjalta, mutta koska maksuvalmiutta koskevat tilanteet saattavat muuttua yllättävän nopeasti, tilinpäätösanalyysiin perustuvien johtopäätösten tekemisessä tulee olla kuitenkin varovainen. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 238.)

Likviditeettiä mittaavien tunnuslukujen ongelma on myös se, että odotetaan, että yritykset maksavat velat sekä niiden hoitokulut liiketoiminnasta saatavalla kassavirralla, eikä rahavaroilla, jotka ovat jo olemassa. Olemassa olevat likvidit varat voivat

toimia hätävarana, kun kassavirta ei väliaikaisesti riitä yrityksen velvoitteiden maksamiseen. Lisäksi maksuvalmiutta mittaavat tunnusluvut kertovat yrityksen maksuvalmiuden vain tietynä ajankohtana. (Seppänen 2011, 87.)

Quick ratio

Quick ratio = (lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusarvopaperit) / (lyhytaikainen vieras pääoma – lyhytaikaiset saadut ennakkomaksut)

Quick ratio saadaan laskemalla lyhytaikaiset saamiset, rahat ja pankkisaamiset sekä rahoitusarvopaperit yhteen ja jakamalla nämä lyhytaikaisen vieraan pääoman ja lyhytaikaisten saatujen ennakkomaksujen erotuksella (Balance Consulting, [9.10.2016]).

Tunnusluku kuvaa sitä, kuinka hyvin yrityksen nopeasti rahaksi muutettavat varat riittävät lyhyen aikavälin velkojen maksamiseen. Tunnusluku on toimialasta riippumaton, sillä yrityksen maksuvalmiuden on oltava hyvä aina, riippumatta siitä, millä alalla yritys toimii. Maksuvalmiutta ja sen kehitystä onkin syytä seurata koko ajan. (Vilkkumaa 2010, 49.)

Balance Consultingista [9.10.2016] selviää, että mikäli yrityksellä on runsas ja vakaa tulorahoitus, se voi tulla toimeen pienemmällä rahoituspuskurilla. Onkin syytä tarkastella myös yrityksen pääomarakennetta ja siltä pohjalta miettiä mahdollista lisärahoitusta. Mikäli yrityksellä on korkea omavaraisuusaste, se voi paikata rahoitusvajetta myös velalla.

Tunnusluvun viitteelliset arvot ovat:

- Erinomainen   yli 1,5
- Hyvä   1–1,5
- Tyydyttävä   0,5–1
- Välttävä   0,3–0,5
- Heikko   alle 0,3

(Balance Consulting, [9.10.2016].)

Current ratio

Current ratio = (vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusarvopaperit) / lyhytaikainen vieras pääoma

Current ratio saadaan laskemalla yhteen vaihto-omaisuus, lyhytaikaiset saamiset, rahat ja pankkisaamiset sekä rahoitusarvopaperit ja jakamalla luku lyhytaikaisella vieraalla pääomalla (Balance Consulting, [9.10.2016]).

Current ratio on muuten hyvin samanlainen tunnusluku, kuin quick ratio, mutta siinä otetaan huomioon maksuvalmiuteen vaikuttavana tekijänä myös vaihto-omaisuus eli yrityksen varastossa olevat tavarat, aineet ja valmiit tuotteet. Ajatellaan, että tarvittaessa yritys myy varastossaan olevat tuotteet ja käyttää saamansa varat lyhytaikaisten velkojen hoitoon. (Vilkkumaa 2010, 50.)

Tunnusluvun ohjearvot ovat:

- Erinomainen   yli 2,5
- Hyvä   2–2,5
- Tyydyttävä   1,5–2
- Välttävä   1–1,5
- Heikko   alle 1

(Balance Consulting, [9.10.2016].)

3.5.3 Vakavaraisuus

Vakavaraisuus tarkoittaa yrityksen oman pääoman suhdetta yrityksen koko pääomaan (Vilkkumaa 2010, 50). Oman pääoman määrän tulisi olla riittävän suuri suhteessa koko pääomaan, sillä se antaa yritykselle huonomman ajan varalle kantokykyä. Se näyttää myös ulkopuolisille, että yrityksen omistajat uskovat yritykseen, kun he eivät ota kaikkia voittoja osinkoina, vaan jättävät rahaa yritykseen. Mitä suurempi on yrityksen vakavaraisuus, sitä helpommin yritys pystyy tekemään itsenäisiä ratkaisuja. Jos yrityksen vakavaraisuus on heikko, vierasta pääomaa antavat rahoittajat asettavat yritykselle vaatimuksia lainan ehtojen muodossa.

Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste = (taseen osoittama oma pääoma / taseen loppusumma) * 100 %

Yrityksen omavaraisuusaste saadaan jakamalla taseen osoittama oma pääoma taseen loppusummalla ja kertomalla saatu luku sadalla prosentilla (Vilkkumaa 2010, 50).

Omavaraisuusaste kertoo, kuinka suuri osa yrityksen varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla (Balance Consulting, [9.10.2016]). Se mittaa yrityksen vakavaraisuutta, mutta myös tappion sietokykyä ja kykyä hoitaa yrityksen sitoumukset pitkällä tähtäimellä. Mitä korkeampi on yrityksen omavaraisuusaste, sitä vakaammalla pohjalla liiketoiminta on. Yritys voi tulla kuitenkin toimeen myös alhaisemmalla omavaraisuudella, jos yrityksen kannattavuus pysyy vakaana ja kohtuullisena. Balance Consulting-sivuston [9.10.2016] mukaan matalassa omavaraisuudessa piilee kuitenkin suuri riski, joten yrityksen tulisi pitää tarpeeksi omia varoja turvallisuuspuskurina huonompien aikojen varalle. Omavaraisuusaste on usein riippuvainen myös yrityksen iästä, sillä nuorella yrityksellä on usein enemmän velkaa kuin pidempään toimineilla yrityksillä.

Omavaraisuusasteen viitteelliset arvot ovat:

- Erinomainen   yli 50 %
- Hyvä   35–50 %
- Tyydyttävä   25–35 %
- Välttävä   15–25 %
- Heikko   alle 15 %

(Balance Consulting, [9.10.2016].)

Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus- % = (taseen velat / liikevaihto) * 100 %

Yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus lasketaan jakamalla taseen velat liikevaihdolla ja kertomalla saatu luku sadalla prosentilla. Tunnusluku osoittaa, kuinka paljon yrityksellä on vierasta pääomaa suhteessa liikevaihtoon. Se kertoo, kuinka suuri osuus liikevaihdosta kuluu velkojen maksuun. (Vilkkumaa 2010, 51.) Tunnusluku ei kuitenkaan ota huomioon sitä, että yrityksen tulee pystyä kattamaan myös liiketoiminnan kulut, jotta se pystyy maksamaan velkansa ja jatkamaan toimintaansa (Seppänen 2011, 85).

Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku on, sitä parempana sitä pidetään. Tunnusluvun taso vaihtelee hieman toimialasta riippuen, mutta ohjeelliset viitearvot ovat:

- Hyvä   alle 40 %
- Tyydyttävä   40–80 %
- Heikko   yli 80 %

(Vilkkumaa 2010, 51.)

3.5.4 Kasvu

Yrityksen kasvua mitataan tyypillisesti laskemalla, kuinka paljon tilinpäätöserä on muuttunut edellisestä tilikaudesta (Seppänen 2011, 70). Kasvun tunnusluvut kertovat, onko yrityksen liiketoiminta kasvamassa vai vähentymässä. Kasvun tunnuslukuja lasketaan yleensä seuraavasti:

Kasvu- % = [(tilinpäätöserä tilikauden lopussa – tilinpäätöserä tilikauden alussa) / tilinpäätöserä tilikauden alussa] * 100 % (Seppänen 2011, 70).

Seppäsen (2011, 71) mukaan yksi tärkeimmistä tilinpäätöseristä, jonka muutosta tulee tarkkailla, on liikevaihto. Edellytyksenä yrityksen kannattavuudelle ja kehitymiselle on se, että se saa myytyä tuotteitaan ja palveluitaan. Yrityksen tehtävänä ei ole liikevaihdon kasvattaminen, mutta kasvu kuitenkin kertoo mahdollisuudesta kehittyä (Vilkkumaa 2010, 56). Toinen tarkkailtava erä on tilikauden tulos, sillä sen muutokset ovat tärkeitä analysoitaessa yrityksen toiminnan suuntaa varsinkin omis-

tajien näkökulmasta. Myös taseen varoja olisi syytä tarkkailla, sillä toiminnan resursien riittävyys sekä niiden tehokas käyttö edellyttävät sitä, että taseen eri erät, kuten investoinnit, kehittyvät liikevaihdon mukana.

3.5.5 Muita tunnuslukuja

Kriisitunnusluvut kuvaavat sitä, onko yritys lähellä konkurssiin joutumista. Yksi kriisitunnuslukuista on esimerkiksi kolmen muuttujan Z-luku. Se lasketaan seuraavasti:

$Z = 1,77 * \text{rahoitustulos- \%} + 14,14 * \text{quick ratio} + 0,54 * \text{omavaraisuusaste}$ (Balance Consulting, [11.10.2016]).

Z-luvun kriittinen arvo on 18. Muuten sen ohjeelliset arvot ovat:

- Erinomainen   yli 40
- Hyvä   28–40
- Tyydyttävä   18–28
- Heikko   5–18
- Surkea   alle 5

(Balance Consulting, [11.10.2016].)

Tehokkuuden tunnuslukuja ovat esimerkiksi myyntisaamisten kiertoaika ja ostovelkojen kiertoaika. Myyntisaamisten kiertoaika kertoo, kuinka kauan keskimäärin yrityksen liikevaihto on saamisina, ennen sen rahana kassaan saantia. Sen laskusääntö on:

$\text{Myyntisaamisten kiertoaika (päivää)} = (\text{myyntisaamiset} / \text{liikevaihto}) * 365$ (Balance Consulting, [11.10.2016]).

Ostovelkojen kiertoaika kertoo, minkä verran yritys on käyttänyt ostojensa rahoittamiseen tavarantoimittajien rahoitusta. Se kertoo, monessako päivässä ostot maksetaan keskimäärin. Tunnusluku lasketaan seuraavasti:

Ostovelkojen kiertoaika (päivää) = (ostovelat / aine- ja tarvikeostot) * 365. (Balance Consulting, [11.10.2016].)

Ostovelkojen kiertoaajan tunnuslukua arvioidaan toimiala huomioon ottaen. Maksuajat, kuten yleinen 14 päivää netto, antavat tunnusluvulle usein hyviä vertailuarvoja. Mitä nopeampi on ostovelkojen kiertoaika, sitä paremmin yritys on hoitanut velkansa ja hyödyntänyt mahdolliset käteisalennukset. Myyntisaamisten kiertoaajan ja ostovelkojen kiertoaajan tulisi olla noin yhtä pitkiä, ostovelkojen kiertoaika ehkä hieman pidempi. Mitä nopeampi on myyntisaamisten kiertoaika, sitä paremmin yritys on saanut perittyä saatavansa. (Balance Consulting, [11.10.2016].)

3.6 Yhteenveto

Tässä luvussa käsiteltiin tilinpäätösanalyysiä, sen hyväksikäyttöä ja vaiheita. Luku sisälsi myös ohjeet tunnuslukujen laskemiseen sekä niiden tulkintaan.

Tilinpäätösanalyysi on yrityksen tilinpäätöstiedoista laskettujen tunnuslukujen antaman informaation yhteenveto (Salmi 2012). Sen tarkoituksena on arvioida yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä eli kannattavuutta, rahoitusasemaa sekä kasvukykyä. Tilinpäätösinformaation käyttäjiä ovat kaikki, joille yrityksen tilinpäätösinformaatio on jollakin tapaa hyödyllistä. Esimerkkejä tilinpäätöksen tietojen käyttäjistä ovat sijoittajat, lainantajat, tavarantoimittajat, henkilöstö, asiakkaat, julkinen valta sekä suuri yleisö. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 20).

Tilinpäätöksen analysointi auttaa omistajia tekemään päätöksiä, hallitsemaan liiketoimintaa paremmin ja parantamaan yrityksen pitkän aikavälin kestävyyttä. Omistajat pystyvät tilinpäätösanalyysin avulla arvioimaan myös riskivaikutuksia ja liiketoiminnan valintojen taloudellisia seurauksia. Tilinpäätösanalyysi on hyvä apuväline tehokkaaseen päätöksentekoon. (Auken & Yang 2014.)

Tilinpäätösanalyysissä arvioidaan ensiksi yrityksen tilinpäätösperiaatteita. Mikäli tilinpäätösinformaatio ei ole vertailukelpoista, siihen voidaan tehdä oikaisuja. Seuraavaksi tarkastellaan yrityksen tulos- ja taselaskelmia ja yritetään saada kuva esimer-

kiksi yrityksen kannattavuudesta. Seuraavassa vaiheessa lasketaan erilaisia tunnuslukuja, jotta tiedot olisivat vertailukelpoisempia myös muiden yritysten kanssa. (Seppänen 2011, 159–161.)

Tunnuslukuja on kehitetty valtavasti. Tunnuslukujen käyttäjän tulisikin osata valita juuri oikeat tunnusluvut, että ne mittaavat juuri sitä, mitä niiden on tarkoituskin mitata. Tunnusluvun on oltava myös luotettava ja riippumaton mittaajasta. (Salmi 2012.) Kannattavuutta mittaavia tunnuslukuja ovat esimerkiksi liiketulosprosentti ja pääomien tuotto prosentit. Maksuvalmiuden tunnuslukuja ovat quick ratio ja current ratio. Vakavaraisuutta mittaavia tunnuslukuja voivat olla esimerkiksi omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus. Kasvua mitataan yleensä laskemalla, paljonko jokin erä on muuttunut edellisestä tilikaudesta. (Balance Consulting, [13.11.2016].)

4 CASE-YRITYKSEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Tämä luku sisältää case-yritykselle tehdyn tilinpäätösanalyysin. Tavoitteena on selvittää yrityksen taloudellinen tilanne, sekä miten se on kehittynyt eri tilikausina ja millainen se on verrattuna muihin saman toimialaluokituksen yrityksiin. Tutkimusaineistona ovat kohdeyrityksen tilinpäätökset vuosilta 2014 ja 2015. Aikaisempia tilikausia ei otettu mukaan vertailuun, koska ne eivät ole vertailukelpoisia uudempien tilikausien kanssa yrittäjän sairastumisen ja vähäisen yritystoiminnan vuoksi.

4.1 Toimeksiantaja

Tämän työn toimeksiantaja on yksityinen elinkeinonharjoittaja, joka harjoittaa psykologipalvelua. Toimeksiantaja haluaa nimensä pysyvän salassa, jonka takia yritystä kutsutaan tässä työssä case-yritykseksi. Yrityksen toimialakuvaukseen kuuluvat psykologipalvelut, jotka sisältävät muun muassa psykologisia tutkimuksia ja arvioita, hevosavusteista ja ratsastusterapiaa, psyykkistä tukemista ja kuntoutusta sekä psykologian aihealueeseen kuuluvaa ohjausta ja konsultointia. Yritys on perustettu vuonna 2005.

Yrityksen suurimpia tulonlähteitä ovat terapia, koulutus ja työnohjaus. Työnohjauksella tarkoitetaan lausuntoja, joita yrittäjä on antanut toiselle ammattihenkilölle. Suurimpia menoeriä taas ovat koulutus, terapiahevosen kulut, matkustuskulut, jäsenmaksut ja yrittäjän eläkevakuutusmaksut. Koulutuskuluihin kuuluu muun muassa se, että itse yrittäjän täytyy ylläpitää omaa ratsastustaitoaan käymällä koulutuksissa, koska ratsastusterapia on yrityksen tärkeä palvelu.

Toimeksiantaja ei ole kirjanpitovelvollinen, vaan vain muistiinpanovelvollinen. Toimeksiantaja on kuitenkin tehnyt oikean kirjanpidon ja tilinpäätöksen sähköistä kirjanpito-ohjelmaa käyttäen. Tämä toimeksiantajan esittely perustuu toimeksiantajan kanssa käytyyn keskusteluun.

4.2 Analyysin eteneminen ja tilinpäätöksen oikaisut

Tilinpäätösanalyysin ensimmäisessä vaiheessa arvioidaan yrityksen tilinpäätösperiaatteita (Seppänen 2011, 159). Kohdeyrityksen tilinpäätösinformaatio on sellaista, että siitä saa riittävän ja oikean kuvan yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja tuloksesta. Yritystä on mahdollista myös vertailla muihin yrityksiin.

Seuraavassa vaiheessa tarkastellaan yrityksen tulos- ja taselaskelmia. Yrityksen tulos- ja taselaskelmista saa kuvan, että yritystoiminta on kannattavaa, sillä se tuottaa voittoa. Viimeisen tilikauden 2015 liikevaihto ja tilikauden tulos ovat laskeneet, mutta liiketoiminta näyttää silti kannattavalta. Yritys pystyy kattamaan toiminnan kulut ja tuottamaan tulosta. Toiminnan suurimpia kulueriä ovat vuokrat sekä yrittäjän eläkevakuutusmaksut. Näistä on kuitenkin hyvin vaikea lähteä karsimaan kuluja. Yrityksellä on myös hyvin omaa pääomaa suhteessa vieraaseen pääomaan, sillä yrityksellä ei ole ollenkaan pitkäaikaista vierasta pääomaa.

Tuloslaskelmaa oikaisemalla saadaan tulos, joka vastaa mahdollisimman hyvin enustettavan ja jatkuvan liiketoiminnan tulosta. Taseen oikaisun tarkoituksena on poistaa sellaiset erät, joilla ei ole tulontuottamiskykyä ja merkitä sellainen varallisuus, joka ei näy taseessa. (Salmi 2012.) Kohdeyrityksen tilinpäätöksen oikaisulle ei katsottu tarvetta muuten, kuin palkkojen osalta. Palkkakorjaus tehdään yritystutkimusneuvottelukunnan suosituksen mukaan, eli tilinpäätöstä oikaistaan lisäämällä palkkakuluja 20 000 euroa vuodessa (luentomateriaali 2015). Seuraavaksi laskeaan erilaisia tunnuslukuja, jotta yritys olisi vertailukelpoinen muiden toimialan yritysten kanssa.

4.3 Tunnusluvut

Seuraavassa tarkastellaan yrityksen tilinpäätösinformaatiosta muun muassa kannattavuutta, maksuvalmiutta, vakavaraisuutta ja kasvua keskeisten tunnuslukujen avulla. Yrityksen tilikausia vertaillaan toisiinsa sekä yrityksen tunnuslukuja vertaillaan myös muihin saman toimialaluokituksen yrityksiin. Yrityksen toimiala on toimialaluokituksessa ”muu terveystalouden palvelu”. Tunnuslukuja käyttämällä yrityksen koolla ei

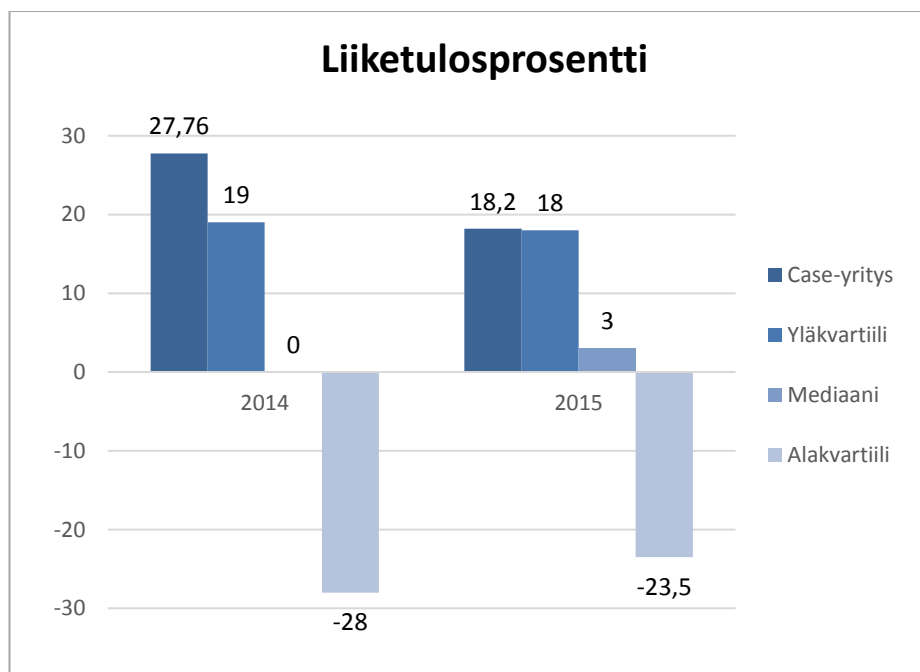
ole vaikutusta, kun vertaillaan eri yrityksiä toisiinsa (Kykkänen & Leppiniemi 2015, 171).

4.3.1 Kannattavuus

Yrityksen liiketoiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että toiminta on kannattavaa. Kannattavuudella tarkoitetaan yleisesti sitä, että yrityksen tulot ovat suuremmat kuin kulut. Tilinpäätösanalyysissä yritystoimintaa pidetään kannattavana, mikäli kannattavuutta mittaavan tunnusluvun arvo on asetetulla tasolla. (Vilkkumaa 2010, 44.)

Liiketulosprosentti

Liiketulosprosentti kertoo, kuinka paljon yritys tuottaa suhteessa liikevaihtoon (Vilkkumaa 2010, 47). Alla olevassa pylväskaaviossa (kuvio 1) esitetään kohdeyrityksen liiketulosprosentit vuosina 2014 ja 2015. Niitä verrataan myös toimialan yläkvartiiliin, mediaaniin ja alakvartiiliin.

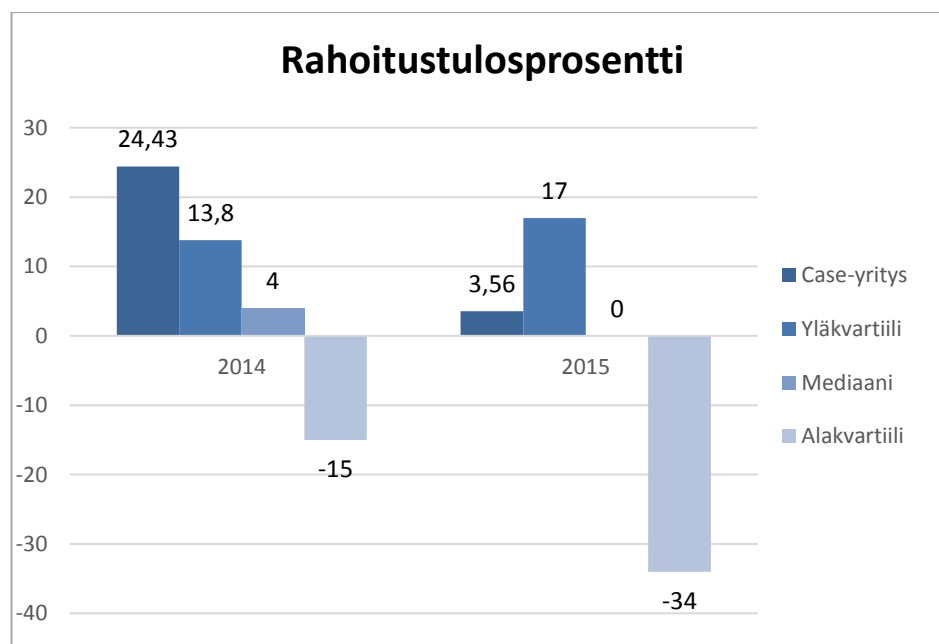
Kuvio 1. Case-yrityksen ja toimialan liiketulosprosentit (Toimialaonline 2016).

Kuten kuviosta yksi nähdään, kohdeyrityksen liiketulosprosentti on laskenut jonkin verran vuodesta 2014 johtuen kuluerien, kuten työnhajauskulojen sekä käyttö- ja ylläpitokulojen kasvusta. Ohjearvojen (Asiakastieto, [24.10.2016]) mukaan yrityksen liiketulosprosentti on kuitenkin hyvällä tasolla sekä vuonna 2014 että 2015. Toimialan muihin yrityksiin verrattuna yrityksen liiketulosprosentti on samalla tasolla kuin toimialan yläkvartiili, vuonna 2014 jopa korkeammalla. Yläkvartiililla tarkoitetaan lukua, jonka yläpuolella on 25 % arvoista (Opetushallitus, [24.10.2016]).

Liiketulosprosenttia on mahdollista parantaa siis lähinnä kuluja karsimalla. Yrittäjä voisi esimerkiksi neuvotella vuokrasta, koska yrityksen vuokratulot ovat melko suuret. Yrittäjä voisi myös miettiä, saisiko hän hevosen pitokuluja pienemmäksi. Hän voisi esimerkiksi vertailla rehujen hintoja, saisiko ne jostain halvemmalla. Yrittäjän kannattaisi myös kilpailuttaa puhelinoperaattoreita ja vakuutusyhtiöitä, jotta hän saisi puhelinkulut ja yritysvakuutuksen kulut mahdollisimman alhaisiksi.

Rahoitustulosprosentti

Rahoitustulosprosentti kertoo, kuinka paljon yrityksen liiketoiminnalla saadaan tuotettua tulorahoitusta (Balance Consulting, [24.10.2016]). Alla oleva pylväskaavio (kuvio 2) esittää kohdeyrityksen rahoitustulosprosentit vuosina 2014 ja 2015, sekä myös toimialan yläkvartiilit, mediaanit ja alakvartiilit.

Kuvio 2. Case-yrityksen ja toimialan rahoitustulosprosentit

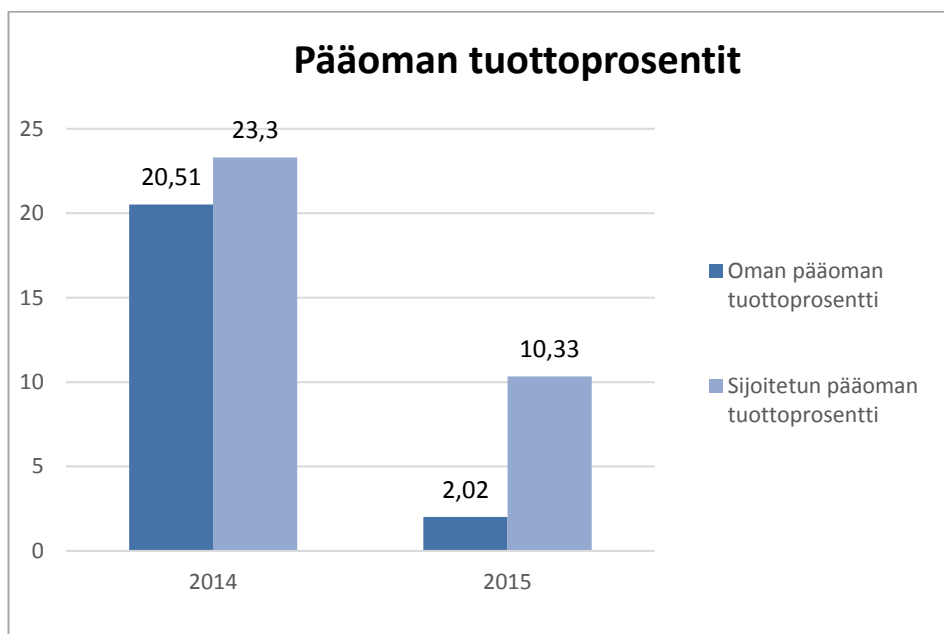
(Toimialaonline 2016).

Kuten kuviosta kaksi nähdään, kohdeyrityksen rahoitustulosprosentti on laskenut melko paljon vuodesta 2014. Syy tähän on hyvin pitkälti sama, kuin liikutulosprosentin laskuun. Myös rahoitustulosprosenttia on siis mahdollista parantaa kuluja karsimalla.

Rahoitustulosprosentille ei ole olemassa ohjearvoja, vaan sitä verrataan lähinnä toimialan muihin yrityksiin. Vuonna 2014 kohdeyrityksen rahoitustulosprosentti on ollut korkeammalla tasolla kuin toimialan yläkvartiili. Vuonna 2015 se taas on melko lähellä toimialan mediaania, joten se on kuitenkin ihan hyvällä tasolla. Mediaanilla tarkoitetaan havaintoarvojen keskimmäistä arvoa (Opetushallitus, [24.10.2016]).

Pääoman tuotto prosentit

Oman pääoman tuotto prosentti kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti taas kertoo, kuinka paljon yritys tekee tuottoa koko siihen sijoitetulle pääomalle. (Balance Consulting, [24.10.2016].) Seuraavassa pylväskaaviossa (kuvio 3) esitetään kohdeyrityksen oman pääoman tuotto prosentit ja sijoitetun pääoman tuotto prosentit vuosina 2014 ja 2015.

Kuvio 3. Case-yrityksen pääoman tuotto prosentit.

Kuten kuviosta kolme voidaan nähdä, kohdeyrityksen oman pääoman tuotto prosentti on laskenut paljon vuodesta 2014. Tämä johtuu lähinnä siitä, että yrityksen nettotulos on paljon pienempi vuonna 2015, kuin 2014. Yrityksen oman pääoman vuoden alun ja vuoden lopun keskiarvo on myös paljon pienempi vuonna 2014, jolloin tuotto prosentiksi saadaan paljon suurempi prosentti. Viitteellisten ohjearvojen (Balance Consulting, [24.10.2016]) mukaan yrityksen oman pääoman tuotto prosentti on ollut vuonna 2014 erinomainen sen ollessa yli 20 prosenttia. Vuonna 2015 se taas katsotaan heikoksi, koska se on alle 5 prosenttia.

Myös kohdeyrityksen sijoitetun pääoman tuotto prosentti on laskenut jonkin verran vuodesta 2014. Tämä johtuu samoista syistä kuin oman pääoman tuotto prosenttin lasku. Ohjearvojen (Balance Consulting, [24.10.2016]) mukaan yrityksen sijoitetun pääoman tuotto prosentti on ollut vuonna 2014 erinomainen sen ollessa yli 15 prosenttia. Vuonna 2015 se on hyvän tasolla, sen ollessa 10,33 prosenttia. Sijoitetun pääoman tuotto prosentit ovat paremmalla tasolla verrattuna oman pääoman tuotto prosentteihin sen takia, että kohdeyrityksellä ei ole korollista vierasta pääomaa.

Myös verrattaessa sijoitetun pääoman tuotto prosentteja toimialan arvoihin, todetaan, että ne ovat hyvällä tasolla. Sijoitetun pääoman tuotto prosenttien mediaani toimialalla on ollut vuonna 2014 0 %. Vuonna 2015 mediaani on 7,0 %. Yläkvartiili vuonna 2014 on ollut 84,0 % ja vuonna 2015 71,0 %. Kohdeyrityksen saamat arvot sijoittuvat siis mediaanin ja yläkvartiilin väliin, ja näin ollen ovat myös toimialaan suhteutettuna hyviä.

Koko pääoman kannattavuutta voi parantaa kahdella tavalla. Tuloslaskelman puolella yritys voi yrittää parantaa nettotulos prosenttia, joka tapahtuu lähinnä karsimalla kuluja. Taselaskelman puolella yritys voi yrittää nopeuttaa pääoman kiertoa. Oman pääoman tuotto prosenttia voi parantaa parantamalla koko pääoman kannattavuutta, lisäämällä velan määrää suhteessa omaan pääomaan tai pienentämällä vieraan pääoman kuluja. (Luentomateriaali 2015.) Kohdeyrityksellä ei ole korollista vierasta pääomaa, ja velan ottaminen tuo mukanaan aina myös riskinsä. Kohdeyrityksen kannattaisikin yrittää parantaa koko pääoman kannattavuutta lähinnä parantamalla nettotulos prosenttiaan, joka voi tapahtua yrittämällä karsia kuluja tai lisäämällä tuloja. Yrittäjä voisi miettiä palveluidensa hinnoittelua uudelleen, jotta hän saisi

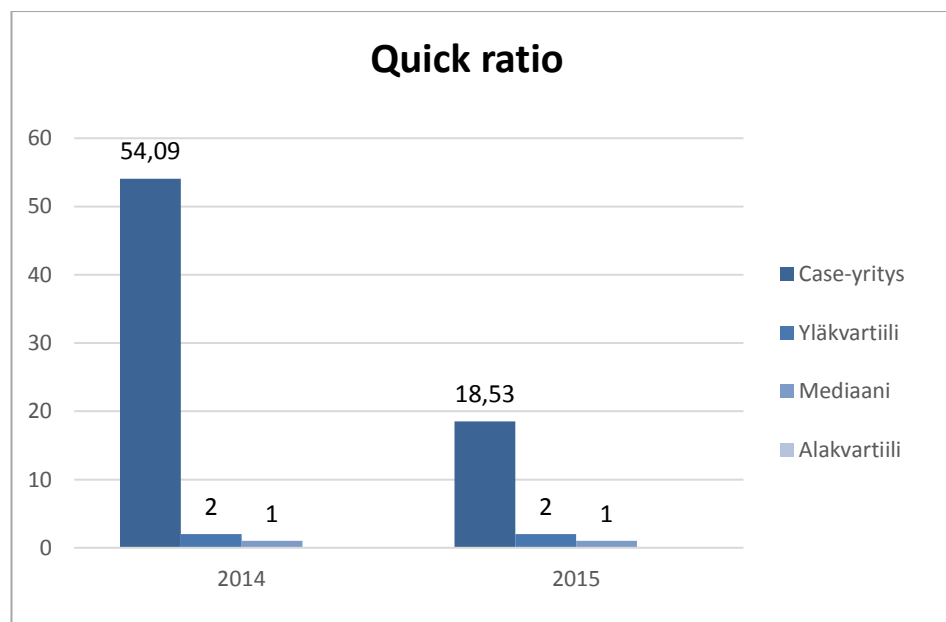
lisää tuloja. Hän voisi myös yrittää neuvotella vuokrista, jotka ovat hänellä suuri kulu-
luerä. Hevosen pitokuluja, puhelinkuluja ja vakuutuskuja voisi myös yrittää saada
pienemmäksi.

4.3.2 Maksuvalmius

Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä pystyä hoitamaan maksunsa sovit-
tuina ajankohtina jatkuvasti. Maksuvalmiutta koskevat tilanteet voivat vaihdella no-
peasti, joten tilinpäätösanalyysistä tehtävien johtopäätösten kanssa tulee olla varo-
vainen. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 238.)

Quick ratio

Tunnusluku kertoo, kuinka hyvin yrityksen nopeasti rahaksi muutettavat varat riittä-
vät lyhyen aikavälin velkojen maksamiseen (Vilkkumaa 2010, 49). Alla olevassa pyl-
väskaaviossa (kuvio 4) esitetään kohdeyrityksen quick ration arvot vuosina 2014 ja
2015, sekä niitä verrataan myös toimialan yläkvartiiliin, mediaaniin ja alakvartiiliin.

Kuvio 4. Case-yrityksen ja toimialan quick ration arvot
(Toimialaonline 2016).

Kuten kuviosta neljä nähdään, kohdeyrityksen quick ration arvo on laskenut paljon vuodesta 2014, mutta on kuitenkin huomattavasti korkeammalla tasolla kuin toimialan muiden yritysten arvot. Viitearvojen (Balance Consulting [24.10.2016]) mukaan luku on erinomaisella tasolla sen ollessa yli 1,5. Toimialan mediaani on sekä vuonna 2014, että vuonna 2015 1,0 ja yläkvartiili 2,0. Kohdeyrityksen arvo on ollut vuonna 2014 54,09 ja vuonna 2015 18,53. Kohdeyrityksen suuri arvo johtuu sen hyvin vähäisestä lyhytaikaisen vieraan pääoman määrästä. Kohdeyrityksellä on ollut rahaa ja pankkisaamisia paljon verrattuna lyhytaikaisen velan määrään, ja tästä johtuen luvut ovat niin suuria. Yrityksen maksuvalmius on siis erinomainen.

Quick ration arvoa voi parantaa pitämällä suurempaa määrää varoja rahoitusomaisuutena tai pienentämällä lyhytaikaisen vieraan pääoman määrää (luentomateriaali 2015). Kohdeyrityksellä ei tähän kuitenkaan ole tarvetta, sillä sen lyhytaikaisen vieraan pääoman määrä on niin vähäinen ja sen quick ration arvo on erinomainen.

Current ratio

Current ratio on muuten samanlainen tunnusluku, kuin quick ratio, mutta siinä otetaan huomioon myös vaihto-omaisuus maksuvalmiuteen vaikuttavana tekijänä, koska ajatellaan, että yritys tarvittaessa myy tuotteet varastosta käyttääkseen niistä saamansa varat velkojen hoitoon (Vilkkumaa 2010, 50).

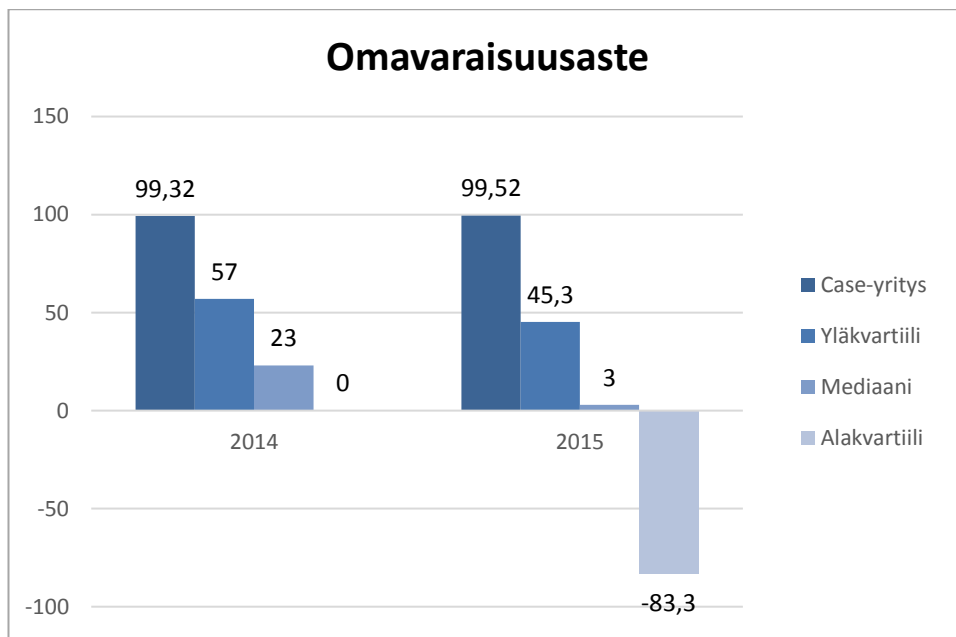
Kohdeyrityksen current ration arvot ovat samat kuin quick ratiosta saadut arvot, koska yrityksellä ei ole varastoa. Ohjearvojen (Balance Consulting, [24.10.2016]) mukaan tunnusluvun arvo on erinomainen sen ollessa yli 2,5. Toimialan mediaani on ollut sekä vuonna 2014, että vuonna 2015 1,0 ja yläkvartiili 2,0. Kohdeyrityksen saamat arvot ovat siis erinomaisella tasolla ja yrityksen maksuvalmius katsotaan hyväksi myös tämän tunnusluvun mukaan.

4.3.3 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen oman pääoman suhdetta yrityksen koko pääomaan. Oman pääoman määrän tulisi olla riittävän suuri suhteessa koko pääomaan, sillä se antaa yritykselle kantokykyä huonomman ajan varalle. (Vilkkumaa 2010, 50).

Omavaraisuusaste

Omavaraisuusasteesta ilmenee, kuinka suuri osa yrityksen varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla (Balance Consulting, [24.10.2016]). Seuraavassa pylväskaaviossa (kuvio 5) esitetään kohdeyrityksen omavaraisuusasteet vuosina 2014 ja 2015. Niitä verrataan myös toimialan mediaaniin sekä kvartileihin.

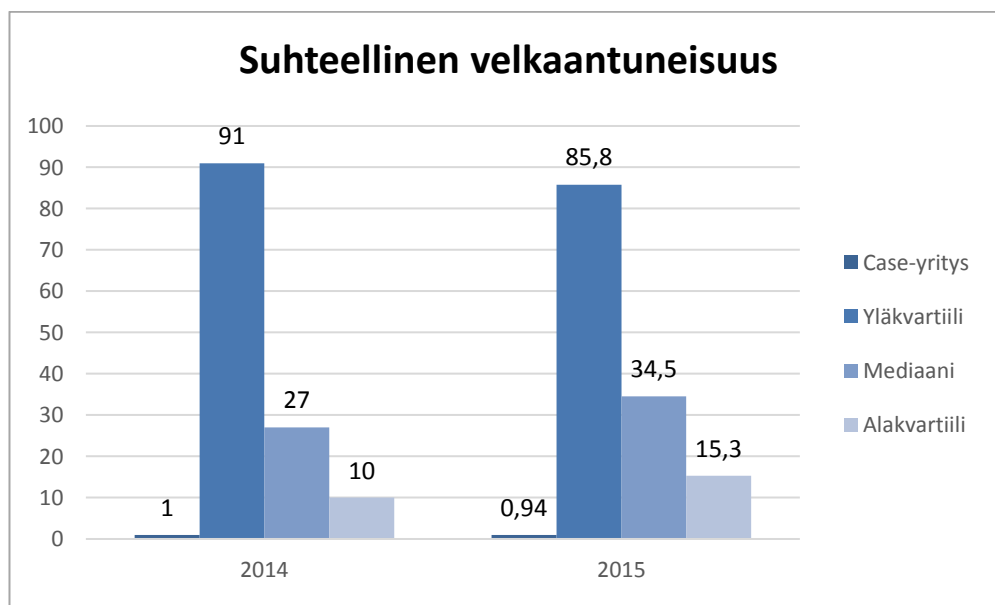
Kuvio 5. Case-yrityksen ja toimialan omavaraisuusasteet (Toimialaonline 2016).

Kuten kuviosta viisi nähdään, kohdeyrityksen omavaraisuusaste on pysynyt lähes täysin samana kumpanakin vuonna. Se on myös huomattavasti korkeammalla tasolla, kuin toimialan yläkvartiili, joka on vuonna 2014 57 prosenttia ja vuonna 2015 45,3 prosenttia. Ohjearvojen (Balance Consulting, [24.10.2016]) mukaan omavaraisuusaste on erinomainen sen arvon ollessa yli 50 prosenttia. Kohdeyrityksen omavaraisuusaste on ollut vuonna 2014 99,32 prosenttia ja vuonna 2015 99,52 prosenttia. Kohdeyrityksen vakavaraisuus on siis tämän tunnusluvun mukaan erinomainen. Kohdeyrityksen suuri tunnusluvun arvo johtuu siitä, että yrityksellä ei ole muuta kuin hyvin vähän lyhytaikaista vierasta pääomaa, joten yrityksen oman pääoman määrä suhteessa koko pääomaan eli taseen loppusummaan on hyvin suuri.

Yritys voi parantaa omavaraisuusastettaan esimerkiksi parantamalla kannattavuutta eli lähinnä karsimalla kuluja ja hankkimalla enemmän tuloja. Sitä voidaan parantaa myös hillitsemällä liiallista kasvua tai sijoittamalla yritykseen lisää omaa pääomaa. (Luentomateriaali 2015.) Kohdeyrityksellä ei kuitenkaan oikeastaan ole tarvetta näille, sillä liiketoiminnan kasvu ei ole liiallista ja yrityksen oman pääoman määrä suhteessa koko pääomaan on hyvin suuri. Kohdeyrityksen omavaraisuusaste on erinomainen.

Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku osoittaa, kuinka paljon yrityksellä on velkaa suhteessa liikevaihtoon (Vilkkumaa 2010, 51). Alla oleva pylväskaavio (kuvio 6) esittää kohdeyrityksen suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvut vuosina 2014 ja 2015 sekä vertaa näitä toimialan yläkvartiiliin, mediaaniin ja alakvartiiliin.

Kuvio 6. Case-yrityksen ja toimialan suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvut (Toimialaonline 2016).

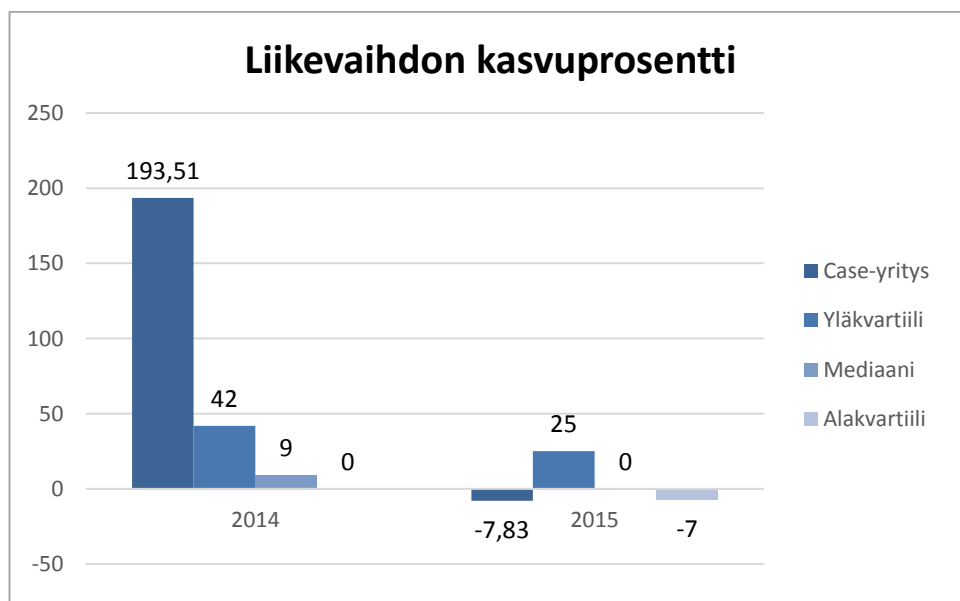
Kuten kuviosta kuusi voidaan nähdä, kohdeyrityksen suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvut ovat lähes täysin samalla tasolla vuosina 2014 ja 2015. Ne ovat myös pienemmät kuin toimialan alakvartiilit. Tunnusluvun arvoa pidetään sitä parempana, mitä pienempi se on. Ohjeellisten viitearvojen (Vilkkumaa 2010, 51) mukaan tunnusluvun arvo on hyvä, mikäli se on alle 40 prosenttia. Kohdeyrityksellä se

on ollut vuonna 2014 1,00 prosenttia ja 2015 0,94 prosenttia. Kohdeyrityksen tunnusluvun arvo on siis erinomaisella tasolla. Yrityksen saama pieni arvo johtuu siitä, ettei yrityksellä ole kuin hyvin vähän lyhytaikaista velkaa.

4.3.4 Kasvu

Yrityksen kasvua saadaan mitattua laskemalla, kuinka paljon jokin tilinpäätöserä on muuttunut edellisestä tilikaudesta. Kasvulle laskettu tunnusluku kertoo, onko yrityksen liiketoiminta kasvamassa vai vähentymässä. Yksi tärkeimmistä tarkkailtavista tilinpäätöseristä on liikevaihto, koska yrityksen kehittyminen edellyttää sitä, että se saa myydyä tuotteitaan ja palveluitaan. (Seppänen 2011, 70-71.)

Seuraavassa pylväskaaviossa (kuvio 7) esitetään kohdeyrityksen liikevaihdon kasvuprosentit vuosilta 2014 ja 2015. Näitä verrataan myös toimialan yläkvartiiliin, mediaaniin ja alakvartiiliin.

Kuvio 7. Case-yrityksen ja toimialan liikevaihdon kasvuprosentit (Toimialaonline 2016).

Kuten kuviosta seitsemän nähdään, kohdeyrityksen liikevaihdon kasvuprosentti on vuonna 2015 huomattavasti pienempi kuin vuonna 2014. Vuoden 2014 liikevaihdon

kasvuprosentin suuruus selittyy sillä, että vuonna 2013, johon vuoden 2014 liikevaihtoa verrattiin, yrityksen liiketoiminta oli hyvin vähäistä ja näin ollen sen liikevaihto oli pieni. Vuonna 2015 kohdeyrityksen liikevaihto on pienentynyt 7,83 prosenttia ja se on lähellä toimialan alakvartiilia, -7,0 prosenttia.

Toinen erä, jota yrityksen on syytä tarkkailla, on tilikauden tulos. Sen muutokset ovat tärkeitä varsinkin omistajien näkökulmasta, kun analysoidaan yrityksen toiminnan suuntaa. (Seppänen 2011, 71). Kohdeyrityksen tilikauden tulos on pienentynyt vuonna 2015 86,56 prosenttia. Tunnusluvulle ei löydy toimialatilastoja, joihin sitä voisi verrata. Tilikauden tulos on kuitenkin pienentynyt huomattavasti ja tilikauden tulosta olisi syytä yrittää parantaa esimerkiksi kuluja karsimalla.

Yritys voi parantaa kasvunopeuttaan esimerkiksi hankkimalla lisää tuotteita, asiakkaita, markkinoita tai projekteja. Yritys voi myös lisätä markkinointipanostusta, jotta yritys tulisi tunnetummaksi. (Luentomateriaali 2015.) Yritys voi parantaa liikevaihtoaan myös miettimällä palveluidensa hinnoittelua uudelleen.

4.3.5 Muita tunnuslukuja

Kriisitunnusluvut kuvaavat sitä, kuinka lähellä yritys on konkurssiin joutumista. Yksi kriisitunnuslukuista on esimerkiksi kolmen muuttujan Z-luku. Z-luvun kriittinen arvo on 18, ja muuten sen ohjeellisten viitearvojen mukaan tunnusluvun arvo on erinomainen, mikäli se on yli 40. (Balance Consulting, [25.10.2016].) Kohdeyrityksen Z-luvun arvo on ollut vuonna 2014 861,71 ja vuonna 2015 322,06. Se on siis laskenut yli puolella vuodesta 2014, mutta on silti erinomaisella tasolla.

Yritys voi parantaa Z-luvun arvoa parantamalla dynaamista maksuvalmiutta eli tulo-rahoituksen riittävyttä, parantamalla staattista maksuvalmiutta eli rahoituspuskuria ja parantamalla staattista vakavaraisuutta eli oman pääoman puskuria (Luentomateriaali 2015). Kohdeyritys ei kuitenkaan tämän tunnusluvun mukaan ole lähelläkään konkurssiin joutumista, vaan sen kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat hyvät.

4.4 Johtopäätökset ja yhteenveto

Kohdeyritys on pystynyt kattamaan liiketoiminnasta aiheutuneet kulut sekä tuottanut voittoa koko tarkastelujakson ajan, joten voidaan todeta, että yrityksen toiminta on ollut kannattavaa. Myös tunnusluvulla laskettu kannattavuus on ollut toimialan parhaimmistoa. Liiketulosprosentti on ollut korkeammalla tasolla kuin toimialan yläkvartiili. Myös rahoitustulosprosentti on ollut vähintään toimialan mediaanin tasolla.

Yrityksen pääomien tuotto prosentit ovat olleet hyvällä tasolla vuonna 2014, mutta laskeneet jonkin verran vuonna 2015. Toimialaan suhteutettuna sijoitetun pääoman tuotto prosentti on kuitenkin silti vähintään mediaanin tasolla myös vuonna 2015. Kohdeyrityksen kannattaisi yrittää parantaa koko pääoman kannattavuutta parantamalla nettotulosprosenttiaan yrittämällä karsia kuluja tai lisäämällä tuloja.

Koska kohdeyrityksellä on hyvin asiakkaita, yritys voisi yrittää lisätä tuloja miettimällä palveluidensa hinnoittelua uudelleen. Yrittäjä voisi myös miettiä, miten hän saisi hevosten pitokuluja pienemmäksi. Voisiko hän saada esimerkiksi hevosten rehut halvemmalla muualta. Yrittäjä voisi myös neuvotella vuokrista, koska ne ovat yritykselle suuri kuluerä. Myös puhelinoperaattoreiden ja vakuutusyhtiöiden kilpailuttaminen voisi olla kannattavaa.

Kohdeyrityksen maksuvalmius on ollut koko tarkastelujakson ajan huomattavasti korkeammalla tasolla kuin muiden toimialan yritysten. Tämä johtuu siitä, että yrityksellä ei ole muuta velkaa, kuin vain hyvin vähän lyhytaikaista vierasta pääomaa. Rahaa ja pankkisaamisia yrityksellä on ollut kuitenkin hyvin. Yrityksellä ei siis ole maksuvaikeuksia, vaan se pystyy hoitamaan maksunsa sovittuina ajankohtina jatkuvasti.

Myös yrityksen vakavaraisuus on ollut erinomaisella tasolla sekä toimialaan että ohjearvoihin verrattuna koko tarkastelujakson ajan. Omavaraisuusaste on reilusti yli toimialan yläkvartiilin, ja suhteellinen velkaantuneisuus on alle alakvartiilin. Yrityksen oman pääoman suhde koko pääomaan on hyvin suuri, koska yrityksellä on vain hyvin vähäisesti lyhytaikaista vierasta pääomaa. Yrityksellä on hyvin tappionsietokykyä ja se pystyy selviytymään sitoumuksistaan myös pitkällä aikavälillä.

Koska yrityksen maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat todella hyvällä tasolla, yrittäjä voisi miettiä, voisiko hän sijoittaa rahoja esimerkiksi osakkeisiin. Näin rahoilla saataisiin parempi tuotto, kuin jos ne vain makaavat tilillä.

Vuonna 2014 yrityksen liikevaihdon kasvuprosentti oli suuri vuoden 2013 vähäisen toiminnan vuoksi. Vuonna 2015 liikevaihto pieneni 7,83 prosenttia, joka on lähellä toimialan alakvartiilia. Kasvunopeutta voisi parantaa esimerkiksi lisäämällä markkinointipanostusta tai lisäämällä tuloja miettimällä hinnoittelua uudelleen.

Kohdeyrityksen konkurssinsietokyky on ollut todella hyvä koko tarkastelujakson ajan. Viitearvojen mukaan konkurssin tunnusluvun arvo on erinomainen sen ollessa yli 40, ja kohdeyrityksen arvo on moninkertainen tuohon verrattuna. Tämän luvun mukaan yrityksellä ei siis ole ollenkaan pelkoa konkurssiin joutumisesta.

Kaikki osa-alueet ovat kohdeyrityksellä suhteellisen hyvällä tasolla. Taloudellinen asema on hyvä, koska yritys pystyy hoitamaan kulunsa, tuottamaan tulosta, yrityksellä ei ole maksuvaikeuksia eikä sillä ole riskiä konkurssiin joutumisesta. Toimialan muihin yrityksiin verrattuna yrityksen kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat parempia.

Kehitettävää löytyy pääomien kannattavuudesta ja kasvuprosenteista. Koko pääoman kannattavuutta kannattaisi koittaa parantaa karsimalla kuluja, jos se on mahdollista ja lisäämällä tuloja. Myös kasvua voidaan koittaa lisätä tulojen kasvattamisella. Tuloja voisi koittaa saada kasvamaan esimerkiksi markkinointiin panostamalla ja miettimällä palveluiden hinnoittelua uudelleen.

Seuraavassa esitetään taulukko, jossa on tiivistettynä kunkin taloudellisen menestymisen osa-alueen tilanne sekä kehittämistoimenpiteet.

Taulukko 1. Taloudellisen menestymisen osa-alueiden tilanne ja kehittäminen.

Osa-alue	Tilanne	Kehittämistoimenpiteet
Kannattavuus	Hyvä sekä ohjearvoihin, että toimialaan verrattuna.	Tulojen lisääminen hinnoittelua muokkaamalla, kulujen karsiminen.
Maksuvalmius	Huomattavasti korkeammalla tasolla, kuin muiden toimialan yritysten.	Tilillä makaavien varojen sijoittaminen esimerkiksi osakkeisiin.
Vakavaraisuus	Erinomaisella tasolla sekä toimialaan, että ohjearvoihin verrattuna.	Tilillä makaavien varojen sijoittaminen esimerkiksi osakkeisiin.
Kasvu	Vuonna 2015 liikevaihto pieneni 7,83 %, ja on lähellä toimialan alakvartiilia.	Kasvunopeuden parantaminen lisäämällä markkinointipanostusta ja muokkaamalla hinnoittelua.

5 HAASTATTELUTUTKIMUS JA TUTKIMUSTULOKSET

Tämän opinnäytetyön empiirinen osuus koostuu edellisen luvun työn toimeksiantajalle tehdystä tilinpäätösanalyysistä ja tässä luvussa kerrottavasta haastattelututkimuksesta. Tilinpäätösanalyysin tutkimusaineistona ovat kohdeyrityksen vuosien 2014 ja 2015 tilinpäätösaineistot. Haastattelututkimuksessa haastateltiin saman toimialan yrityksiä sähköpostin avulla. Haastattelu on yksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän yleisimmistä aineistonkeruumenetelmistä (Sarajärvi & Tuomi 2009, 71).

5.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Tutkimusaineistoa voidaan kerätä joko kvalitatiivisesti eli laadullisesti tai kvantitatiivisesti eli tilastollisesti (Metsämuuronen 2006, 88). Laadullista tutkimusmenetelmää käytetään usein esimerkiksi silloin, kun halutaan tietää enemmän tapahtumien yksityiskohtaisista rakenteista kuin yleisluontoisesta jakaantumisesta. Laadullisessa tutkimuksessa halutaan myös tutkia tiettyjen tapauksien syy-seuraussuhteita, eikä niitä voida tutkia kokeen avulla eli tilastollisesti.

Keskeiset tutkimusmenetelmät, joita käytetään laadullisessa tutkimuksessa, ovat havainnoiminen, haastattelu ja dokumentteihin perustuva tieto eli valmis aineisto (Metsämuuronen 2006, 88). Tilastollisessa tutkimuksessa taas käytetään enemmän kohteita ja tutkimuslomakkeita. Tilastollisen tutkimuksen haastattelussa esitetään tiettyjä kysymyksiä satunnaiselle otokselle. Laadullisessa tutkimuksessa taas haastattelussa esitetään avoimia kysymyksiä valituille henkilöille.

Haastattelu

Sarajärven ja Tuomen (2009) mukaan haastattelun etu on muun muassa se, että siinä voidaan käydä keskustelua tiedonantajan kanssa. Haastattelussa tarkoituksena on yrittää saada halutusta asiasta mahdollisimman paljon tietoa. Haastattelun etuja on myös se, että haastattelijalla voi samalla havainnoida ja kirjoittaa muistiin sen lisäksi mitä sanotaan, myös sen kuinka asia sanotaan. Haastatteluun voidaan myös

valita juuri tietyt henkilöt, joilla on kokemusta tai tietoa tutkittavasta aiheesta. Haastattelun heikkouksia ovat sen viemä aika ja raha.

Haastattelu jaetaan lomakehaastatteluun, teemahaastatteluun ja syvähaastatteluun (Sarajärvi & Tuomi 2009, 74–75). Lomakehaastattelussa eli strukturoidussa haastattelussa on valmiit kysymykset, jotka ovat kaikille tiedonantajille samat. Lomakehaastattelua käytetään usein silloin, kun haastatellaan monia henkilöitä ja haastateltavat muodostavat melko yhtenäisen ryhmän. (Metsämuuronen 2006, 114.) Teemahaastattelussa on olemassa tietyt etukäteen valitut teemat, mutta siinä voidaan esittää myös tarkentavia kysymyksiä. Syvähaastattelu taas on täysin avoin ja enemmän keskustelunomainen. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 75.)

Yksi lomakehaastattelun muodoista on sähköpostihaastattelu. Sähköpostihaastattelu on joustava tutkimusmuoto, koska sen avulla pystytään haastattelemaan asiantuntijoita eri puolilta Suomea tai koko maailmaa. Se on myös hyvin vaivaton menetelmä sekä tiedonantajalle, että haastattelijalle itselleen. Haastattelupohjaa ja kysymyksiä voidaan myös räätälöidä jokaisen haastateltavan kohdalla erilaiseksi. (Kysely- ja haastattelumenetelmät, [26.10.2016].)

Sähköpostihaastattelun etuja ovat myös haastattelun automaattinen tallentuminen, kysymysten toistomahdollisuus ja vieraan kielen helpompi hallinta (Hiilamo, [26.10.2016]). Sähköpostin avulla voidaan myös tavoittaa henkilöitä, joita ei välttämättä tavoiteta puhelimitse. Sähköpostihaastattelun ongelmia taas on esimerkiksi se, että sähköpostiin ei usein vastata. Vastaukset saattavat myös olla lyhyitä ja ne voidaan tulkita helposti väärin. Sähköposti on myös epäpersoonallinen kommunikointitapa. Siitä jäävät pois lisäkysymykset sekä myös ruumiinkieli ja äänenpainot. Tämän takia sähköposti ei ehkä sovi hyvin arkaluonteisten tutkimusten tekemiseen.

5.2 Tutkimuksen toteutus

Opinnäytetyön haastattelumenetelmäksi valittiin sähköpostihaastattelu sen joustavuuden ja helppouden takia. Haastateltaviksi valittiin hevosavusteista terapiaa ja toimintaterapiaa harjoittavia yrityksiä ympäri Suomen. Haastateltaviksi valittujen yritysten joukossa on sekä toiminimellä toimivia yrittäjiä, että myös henkilöyhtiöitä ja

osakeyhtiöitä. Haastateltavaksi haluttiin samalla toimialalla toimivia yrityksiä, kuin työn toimeksiantaja ja helpoin tapa ottaa heihin yhteyttä oli sähköposti. Heitä yritettiin aluksi tavoittaa puhelimitse, mutta koska heitä oli vaikea saada kiinni tällä tavalla, heille päätettiin lähettää sähköpostia. Näin he voisivat vastata haastatteluun silloin, kun heille parhaiten sopii.

Sähköposti haastattelumenetelmänä on myös haastattelijalle vaivaton, koska vastaukset saa valmiina kirjallisesti. Tämä helpottaa tulosten analysoimista. Haastattelijan ei myöskään tarvitse lähteä käymään paikan päällä, vaan voi lukea vastaukset helposti sähköpostista. Tässä tapauksessa haastateltavat asuvat eri puolilla Suomea, joten sähköpostin käyttö haastattelumenetelmänä on helpoin sekä haastattelijalle, että myös haastateltaville.

Haastattelusähköpostit lähetettiin lokakuussa 2016 35:lle yritykselle. Tavoitteena oli saada vastaukset mahdollisimman monelta yritykseltä. Vastauksia saatiin kuitenkin vain seitsemän, mutta vastausprosentti on silti melko hyvä sen ollessa 20 prosenttia. Vastauksia olisi ehkä saatu enemmän, mikäli yrityksiä olisi muistutettu lähettämällä heille sähköpostia uudestaan. Samat haastattelukysymykset kysyttiin muiden yritysten lisäksi myös työn toimeksiantajalta, joten vastauksia saatiin yhteensä kahdeksan.

Haastatteluun vastanneet yrittäjät ovat kaikki yksityisiä elinkeinonharjoittajia. Heistä kolme on ratsastusterapiaa harjoittavia yrittäjiä ja neljä toimintaterapiaa harjoittavia yrittäjiä. Suurimmalla osalla heistä ei ole muita työntekijöitä, mutta kahdella heistä on useampi työntekijä yrittäjän itsensä lisäksi. Yritykset sijaitsevat eri puolilla Suomea; Pohjanmaan, Pirkanmaan, Varsinais-Suomen, Pohjois-Savon ja Uudenmaan maakunnissa.

Haastattelun kysymykset koskivat tilinpäätösanalyysin käyttöä ja tunnuslukujen laskentaa sekä niiden hyödyllisyyttä yritykselle. Haastattelussa kysyttiin myös yrityksen tämänhetkisestä tilanteesta sekä tulevaisuudennäkymistä ja kehittymisestä. Kysymykset laadittiin työn teoriaosuudessa käsiteltyjen aiheiden perusteella. Teoriaosuudessa käsitellään tilinpäätösanalyysin tekemistä ja tunnuslukujen laskemista

sekä niiden hyväksikäyttöä. Tilinpäätösanalyysin hyväksikäyttöä koskevassa luvussa kerrotaan myös muun muassa siitä, kuinka tunnuslukujen avulla voidaan arvioida yrityksen kehityssuuntaa.

Haastattelussa oli yhteensä vain neljä kysymystä, jotta siihen vastaaminen ei olisi ollut liian työlästä. Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin, onko yritys käyttänyt tilinpäätösanalyysiä ja tunnuslukujen laskentaa saadakseen tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja kannattavuudesta. Toisessa kysymyksessä kysyttiin, onko tilinpäätösanalyysin käyttämisestä ollut hyötyä ja onko yritys siitä saamiensa tietojen avulla esimerkiksi onnistunut parantamaan yrityksen kannattavuutta ja saanut maksimoitua voittoja. Kolmannessa kysymyksessä kysyttiin, meneekö yrityksellä tällä hetkellä hyvin vai huonosti ja mikä siihen on syynä. Syitä voisivat olla esimerkiksi kova myyntiponnistelu, tietty asiakasryhmä tai tietty toiminta. Neljännessä kysymyksessä kysyttiin, millainen on yrittäjän oma käsitys tulevaisuudesta ja siitä, mihin suuntaan yritys tulevaisuudessa kehittyy. Haastattelulomake kokonaisuudessaan on opinnäytetyön liitteenä (Liite 3).

5.3 Haastattelun tulokset

Haastatteluun vastanneista suuri osa (viisi kahdeksasta) on käyttänyt tilinpäätösanalyysiä ja tunnuslukujen laskentaa yrityksen taloudellisen tilan selvittämisessä edes joskus. Vain kolme yritystä ei ole käyttänyt tilinpäätösanalyysiä koskaan. Suuri osa vastanneista on kokenut, että tilinpäätösanalyysin käyttämisestä on ollut hyötyä. Tilinpäätöksen analysointi on muun muassa helpottanut yrityksen verosuunnittelua ja maksujen ajantasaisuutta sekä siitä saa muutenkin hyvin tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Eräs yrittäjistä kertoo: ”*Saan kuukausittain tilitoimistosta raportit kirjallisesti sekä 3 kk välein käyn taloustilanteen läpi kirjanpitäjän kanssa. Analyysin avulla olen säätänyt toimintojani järkevämpään suuntaan.*”

Kaksi yrittäjää kokee, että tilinpäätösanalyysin käyttämisestä ei ole hyötyä. Näin vastanneet ovat pieniä toiminimellä toimivia yrityksiä, jotka kokevat, että pienen yrityksen selkeää tilinpäätöstä on helppo lukea muutenkin. Osa yrittäjistä vastaa myös, että yrityksen tarkoitus ei ole ollenkaan saada maksimoitua voittoja, vaan tavoite on

ennemmin mielekäs työ hevosten parissa ja, että osaa tarjota asiakkaille oikea-aikaista yksilöllisesti suunniteltua terapiaa. He olivat sitä mieltä, että jos yrittäjä haluaisi maksimoida voittoja, hänen tulisi harkita muuta toimialaa. Monelle yrittäjistä näyttää siis riittävän se, että yritys tekee voittoa sen verran, että sillä pärjää. Kuten eräs yrittäjistä sanoo: *”Tavoitteena tässä yrityksessä ei ole saada maksimoitua voittoja. Tavoite on mielekäs työ hevosten parissa. Voittoa tulee sopivasti sen verran, että hevoset saan ruokittua ja perheenkin. Enempää en tarvitse.”*

Suurin osa yrittäjistä kokee, että yrityksellä menee hyvin. Yksi yrittäjistä vastaa, että asiakkaita olisi jopa niin paljon, ettei hän edes ehdi ottamaan kaikkia vastaan. Koulutus- ja työnohjauspalvelut ovat myös hyvin kysytyjä. Toinen yrittäjä kertoo liiketoiminnan juuri kasvaneen reilusti. Hänellä on myös useampi työntekijä. Eräs yrittäjä kertoo yrityksensä talouskehityksen olleen nousujohteista koko ajan. Hän lisää, että tunnettavuus ja näyttö toiminnasta toimivat hyvinä myyntivaltteina. Markkinointi on siis tärkeää. Eräs yrittäjistä kertoo: *”Liiketoimintani on erittäin vakaalla tasolla. Liiketoiminnassa on erilaisia linjoja: terapiatyö, arviointi, koulutus, kehittämishankkeet. Nämä täydentävät toisiaan.”* Osa yrittäjistä taas kokee, että yrityksellä menee keskinkertaisesti. Asiakkaita on saattanut olla aikaisempaa vähemmän.

Yrityksen tulevaisuuden näkymistä kysyttäessä suuri osa yrittäjistä mainitsee sote-uudistuksen, mikä hieman jännittää yrittäjiä. Uudistuksen vaikutuksia on vaikea ennustaa. Varsinkin pienet toiminimellä toimivat yritykset pelkäävät, miten he pärjäävät tulevaisuudessa. Eräs yrittäjä toteaa: *”Tulevaisuus on hämärän peitossa: soten tuomien muutosten vaikutusta vaikea ennustaa. Miten pieni yhden toimintaterapeutin kokoinen toiminimellä toimiva elinkeinonharjoittaja pärjää uusissa kuvioissa jää nähtäväksi.”* Monet uskovat kuitenkin, että vielä on mahdollisuuksia ja tätä työtä tarvitaan. Muunlaisia terapiamenetelmiäkään ei kuitenkaan ole.

Monet kertovat, että yrityksen toiminta tulee monipuolistumaan tulevaisuudessa. Terapian lisäksi yritykset tarjoavat muun muassa työnohjauspalveluja ja koulutuspalveluja. Eräs yritys kertoo toiminnan laajentuneen myös työhyvinvoinnin suuntaan. Yrittäjät ovat myös itse hankkineet lisäkoulutuksia, jotta he pystyvät jatkossa tarjoamaan monipuolisempia palveluita. Eräs yrittäjä mainitsee tulevaisuuden näkyviksi myös kansainvälistymisen sekä laajentuvan yhteistyön. Eräs taas sanoo, että

hän on hankkimassa uutta toimipistettä. Toiminnan laajentuminen lisää yrittäjille tietysti myös tuottoa.

Alla esitetään taulukko, jossa haastattelun tulokset ovat tiivistettynä.

Taulukko 2. Haastattelun tulokset.

Lomakkeen kysymys	Yrittäjien vastaukset
Tilinpäätösanalyysin käyttö ja hyödyt	Suuri osa käyttänyt tilinpäätösanalyysiä. Ollut tukena yrityksen verosuunnittelussa. Helpottanut maksujen ajantasaisuutta. Saa tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta.
Menestyminen (historia)	Suurin osa kokee, että yrityksellä mennyt hyvin. Asiakkaita riittänyt. Liiketoiminta kasvanut. Talouskehitys ollut nousujohteista.
Tulevaisuuden näkymät	Sote-uudistus jännittää. Monen yrityksen toiminta tulee monipuolistumaan. Terapian rinnalle myös työhöjouspalveluja ja koulutuspalveluja. Laajentuva yhteistyö ja kansainvälistyminen.

5.4 Yhteenveto

Tässä luvussa käsiteltiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää, tehdyn haastattelututkimuksen toteutusta sekä haastattelun tuloksia.

Haastattelu on yksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän yleisimmistä aineistonkeruumenetelmistä (Sarajärvi & Tuomi 2009, 71). Tämän työn aineiston keruussa käytettiin sähköpostihaastattelua, joka on yksi haastattelun muodoista. Sähköpostihaastattelu on joustava ja helppo tutkimusmuoto, koska sen avulla pystytään haastattelemaan asiantuntijoita eri puolilta Suomea tai jopa koko maailmaa. Se on myös hyvin vaivaton menetelmä sekä haastateltaville, että haastattelijalle itselleen. (Kysely- ja haastattelumenetelmät, [13.11.2016].)

Haastattelusähköpostit lähetettiin 35:lle yritykselle. Samat kysymykset kysyttiin myös työn toimeksiantajalta, joten vastauksia saatiin yhteensä kahdeksan. Haastatteluun vastanneet ovat kaikki yksityisiä elinkeinonharjoittajia. Heistä puolet on ratsastusterapiaa harjoittavia yrittäjiä ja puolet toimintaterapiaa harjoittavia yrittäjiä.

Haastattelussa kysytyt kysymykset koskivat tilinpäätösanalyysin käyttöä ja tunnuslukujen laskentaa sekä niiden hyödyllisyyttä yritykselle. Haastattelussa kysyttiin myös, mikä on yrityksen tämänhetkinen tilanne sekä miltä näyttää yrityksen tulevaisuus. Suuri osa haastatteluun vastanneista on käyttänyt tilinpäätösanalyysiä edes joskus ja kokenut, että siitä on heille hyötyä. Se on muun muassa helpottanut yrityksen verosuunnittelua ja siitä saa hyvin tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Suurimmalla osalla yrityksistä on myös mennyt hyvin. Asiakkaita on riittänyt, liiketoiminta on kasvanut ja talouskehitys on ollut nousujohteista. Tulevaisuudessa monen yrityksen toiminta tulee monipuolistumaan. Ainoa asia, mikä yrittäjiä tulevaisuudessa huolestuttaa, on sote-uudistus, jonka vaikutuksia on vaikea ennustaa.

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä tilinpäätösanalyysi kohdeyritykselle. Tavoitteena oli selvittää, millainen yrityksen taloudellinen asema on ollut kahtena viimeisenä tilikautena. Tilinpäätöksestä laskettiin kannattavuuden, maksuvalmiuden, vakavaraisuuden sekä kasvun tunnuslukuja ja näistä saatuja arvoja verrattiin toimialan muiden yritysten arvoihin. Näin pystyttiin selvittämään, miten kohdeyrityksellä menee toimialaan nähden.

Tilinpäätösanalyysin avulla tutkitaan mennyttä aikaa, mutta siitä saatujen tietojen pohjalta voidaan pohtia myös yrityksen tulevaisuutta. Siitä saadaan selville asioita, jotka ovat hyvin sekä myös mahdollisia riskitekijöitä. Tilinpäätösanalyysi onkin hyvä apuväline yritykselle päätöksentekoon. (Auken & Yang 2014.)

Kohdeyrityksen kannattavuus on toimialaan nähden hyvä. Kaikki tunnusluvut ovat vähintään toimialan mediaanin tasolla, monet jopa parempia kuin toimialan yläkvartiili. Yrityksen pääomien tuotto prosentit ovat laskeneet jonkin verran vuodesta 2014 vuoteen 2015, ja niitä voisikin koittaa parantaa karsimalla kuluja tai lisäämällä tuloja. Yrittäjä voisi miettiä uudelleen palveluidensa hinnoittelua ja neuvotella esimerkiksi vuokrasta, koska ne ovat suuri kuluerä.

Yrityksen maksuvalmius on toimialaan nähden huomattavasti korkeammalla tasolla. Tämä johtuu siitä, että yrityksellä ei ole muuta velkaa, kun vain hyvin vähän lyhytaikaista vierasta pääomaa. Yrityksellä on kuitenkin hyvin rahaa, joten se pystyy huolehtimaan maksuistaan sovittuina ajankohtina.

Kohdeyrityksen vakavaraisuus on sekä toimialaan nähden, että ohjearvoihin verrattuna erinomaisella tasolla. Yrityksen omavaraisuusaste on hyvin suuri ja suhteellinen velkaantuneisuus taas pieni, koska yrityksellä ei ole ollenkaan pitkäaikaista vierasta pääomaa. Tämä pienentää yrityksen riskiä.

Yrityksen liikevaihto ja tilikauden tulos ovat laskeneet jonkin verran vuodesta 2014. Yritys voisi yrittää parantaa kasvuprosenttejaan kiinnittämällä huomiota kuluihin, sekä lisäämällä tuottoja esimerkiksi markkinoinnin avulla.

Opinnäytetyön tavoitteena oli myös selvittää muilta toimialan yrittäjiltä, ovatko he käyttäneet tilinpäätösanalyysiä yrityksensä taloudellisen tilan selvittämisessä sekä onko siitä ollut heille hyötyä. Suuri osa haastatteluun vastanneista on käyttänyt tilinpäätösanalyysiä edes joskus, ja siitä on ollut heille hyötyä. Se on muun muassa auttanut yrityksen verosuunnittelussa. Osa toiminimellä toimivista yrittäjistä oli sitä mieltä, että tilinpäätösanalyysistä ei ole hyötyä heille, koska pienen yrityksen tilinpäätöstä on helppo lukea muutenkin.

Haastattelututkimuksessa selvitettiin myös toimialan yritysten tulevaisuudennäkymiä. Melkein jokainen yrittäjä kertoi, että yrityksen toiminta tulee laajentumaan tai monipuolistumaan jollakin tapaa tulevaisuudessa. Moni aikoo laajentaa palveluvalikoimaansa, yrittäjät kouluttautuvat ja myös kansainvälistyminen mainittiin. Huolta yrittäjissä herättää sote-uudistus, jonka vaikutuksia on vaikea ennustaa. Useimmat kuitenkin uskovat, että mahdollisuuksia on ja tätä työtä tarvitaan.

LÄHTEET

A 30.12.1997/1339. Kirjanpitoasetus.

Asiakastieto. Ei päiväystä. Tunnusluvut. [Verkkosivu]. Helsinki: Asiakastieto. [Viitattu 9.10.2016]. Saatavana: <http://www.asiakastieto.fi/voitto/ohje/tunnusluvut.htm#lvp>

Auken, H. & Yang, K. 2014. Chinese SMEs' uses of financial statements in decision making. [Verkojulkaisu]. Journal of Developmental Entrepreneurship. [Viitattu 15.10.2016]. Saatavana Business Source Elite -tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.

Balance Consulting. Ei päiväystä. Tunnuslukuopas. [Verkkosivu]. Helsinki: Balance Consulting/Kauppalehti Tietopalvelut. [Viitattu 9.10.2016]. Saatavana: <http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/liiketulos>

Hiilamo, H. Ei päiväystä. Tutkivan toimittajan internetopas. [Verkkosivu]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. [Viitattu 26.10.2016]. Saatavana: <http://www.jyu.fi/viesti/verkkotuotanto/tutkiva/tti/toimittaja/muuta.htm>

Kirjanpidon ABC: Tilinpäätös. 2009. Taloushallintoliitto. [Verkkosivu]. Helsinki: Taloushallintoliitto. [Viitattu 1.10.2016]. Saatavana: <http://m.taloushallintoliitto.fi/w/kirjanpidon-abc/tilinpaatos>

Kirjanpitolautakunta. 1999. Yleisohje rahoituslaskelman laatimisesta. [Verkojulkaisu]. Helsinki: Kauppa- ja teollisuusministeriö. [Viitattu 4.10.2016]. Saatavana: [http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/0/8C9AB27C6968CA6C4225682600394819/\\$FILE/rahlask.pdf](http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/0/8C9AB27C6968CA6C4225682600394819/$FILE/rahlask.pdf)

Kirjanpitolautakunta. 2006. Tuloslaskelman ja taseen esittäminen. [Verkojulkaisu]. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö. [Viitattu 4.10.2016]. Saatavana: <http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/all/19B2E6A66147A70EC225723A0055517E?openDocument>

Kykkänen, T. & Leppiniemi, J. 2001. Kirjanpito ja tilinpäätös harjoituksineen. Juva: WS Bookwell Oy.

Kykkänen, T. & Leppiniemi, J. 2015. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 9. uud. p. Helsinki: Talentum.

Kysely- ja haastattelumenetelmät. Ei päiväystä. Liikenteen tutkimuskeskus Verne. [Verkkosivu]. Tampere: Liikenteen tutkimuskeskus Verne. [Viitattu 26.10.2016]. Saatavana: <https://www.tut.fi/verne/tutkimusmenetelmat/kysely-ja-haastattelumenetelmat/>

- Kytönen, E. 2015. Tilinpäätösanalyysiosaaminen. Luentomateriaali. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Julkaisematon.
- L 30.12.1997/1336. Kirjanpitolaki.
- Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. Juva: WS Bookwell Oy.
- Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Opetushallitus. Ei päiväystä. Tilastollisia menetelmiä. [Verkkosivu]. Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu 24.10.2016]. Saatavana: <http://www03.edu.fi/oppimateriaalit/tilastomatikka/sanasto.html>
- Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? [Verkkokirja]. Helsinki: Edita Publishing Oy. [Viitattu 8.10.2016]. Saatavana Ellibslibrary -tietokannasta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uud. p. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- Sirkiä, J. 2016. Uusi kirjanpitolaki vähentää tilinpäätösvelvollisuuksia 1.1.2016 alkaen. [Verkkosivu]. Vantaa: Tilitoimisto Relipe Oy. [Viitattu 30.9.2016]. Saatavana: <http://relope.fi/uusi-kirjanpitolaki-vahentaa-tilinpaatosvelvollisuuksia-1-1-2016-alkaen/>
- Tilinpäätösanalyysi. 2015. Sijoitusvinkki. [Verkkosivu]. Sijoitusvinkki.com. [Viitattu 13.10.2016]. Saatavana: <http://sijoitusvinkki.com/2015/02/tilinpaatosanalyysi/>
- Toimialaonline. 2016. Finnveran tilinpäätöstilastot. [Verkkosivu]. Helsinki: Finnvera Oyj. [Viitattu 24.10.2016]. Saatavana: <http://www2.toimialaonline.fi/>
- Viitala, J. 2006. Yrittäjän taloushallinnon perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit: tunnusluvut, yrityksen hinnan määrittäminen & tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Yrityskirjat Oy.

LIITTEET

Liite 1. Lyhennetty kululajikohtainen tuloslaskelma

Liite 2. Lyhennetyn taseen malli

Liite 3. Sähköpostihaastattelulomake

LIITE 1 Lyhennetty kululajikohtainen tuloslaskelma (Kirjanpitolauslaskelma 2006).

	Tilikausi	Edellinen tilikausi
LIIKEVAIHTO	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-0,00	-0,00
LIIKEVOITTO(-TAPPIO)	0,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	+/-0,00	+/-0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	0,00	0,00
Satunnaiset erät	+/-0,00	+/-0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	0,00	0,00
Tilinpäätössiirrot	+/-0,00	+/-0,00
Välittömät verot	-0,00	-0,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	0,00	0,00

LIITE 2 Lyhennetyn taseen malli (Kirjanpitolautakunta 2006).

	Tilikauden päättymispäivä	Edellisen tilii- kauden päättä- mispäivä
Vastaavaa		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
Sijoitukset	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Saamiset		
Pitkäaikaiset		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Laskennalliset verosaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Laskennalliset verosaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
Vastaavaa yhteensä	0,00	0,00
Vastattavaa		
OMA PÄÄOMA		
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00
Käyvän arvon rahasto	0,00	0,00
Muut rahastot	0,00	0,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	0,00	0,00
Tilikauden voitto (tappio)	0,00	0,00
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Pääomalainat	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Lyhytaikainen		
Pääomalainat	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Vastattavaa yhteensä	0,00	0,00

LIITE 3 Sähköpostihaastattelulomake

Hei!

Olen Seinäjoen ammattikorkeakoulun neljännen vuoden opiskelija ja teen opinnäytetyötäni tilinpäätösanalyysiin liittyen. Työni toimeksiantaja on hevosavusteista terapiaa harjoittava elinkeinonharjoittaja. Osana opinnäytetyötä teen haastatteluita saman alan toimijoille. Toivoisin saavani myös Teiltä vastaukset seuraaviin kysymyksiin. Kaikki tiedot käsitellään luottamuksellisesti, eikä kenenkään nimiä mainita. Voitte täyttää vastaukset tähän viestiin ja lähettää sen sähköpostina minulle.

Kiitos vastauksista!

Ystävällisin terveisin

Heidi Ristolainen

1. Oletteko käyttäneet tilinpäätösanalyysiä ja tunnuslukujen laskentaa saadaksenne tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja kannattavuudesta?
2. Onko tilinpäätösanalyysin käyttämisestä ollut hyötyä ja oletteko siitä saamienne tietojen avulla esimerkiksi onnistuneet parantamaan yrityksen kannattavuutta ja saaneet maksimoitua voittoja?
3. Meneekö yrityksellä tällä hetkellä hyvin vai huonosti ja mikä siihen on syynä? (Esim. kova myyntiponnistelu, tietty asiakasryhmä, tietty toiminta...)
4. Millainen on teidän käsityksenne tulevaisuudesta, mihin suuntaan yritys tulevaisuudessa kehittyy?